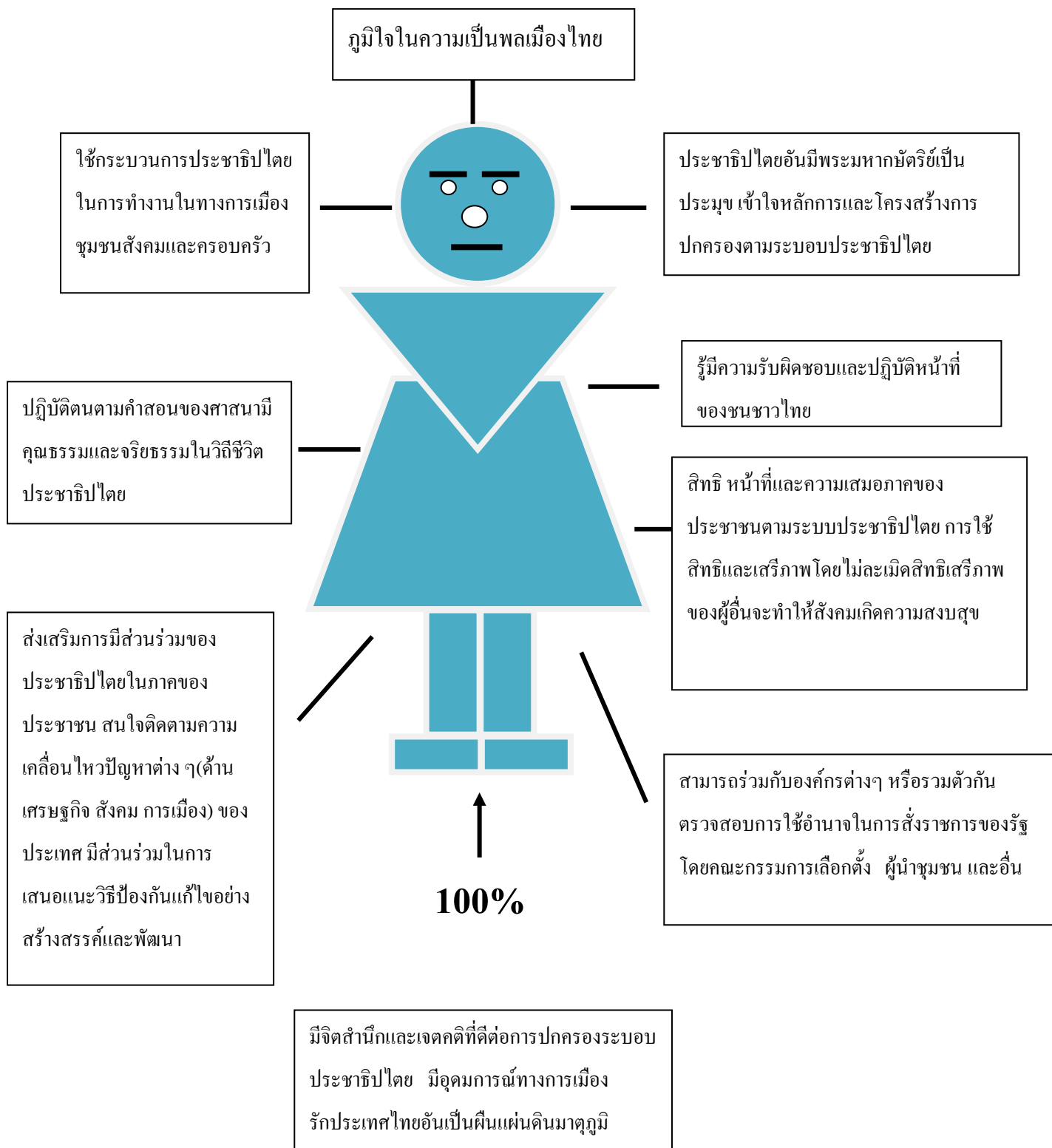
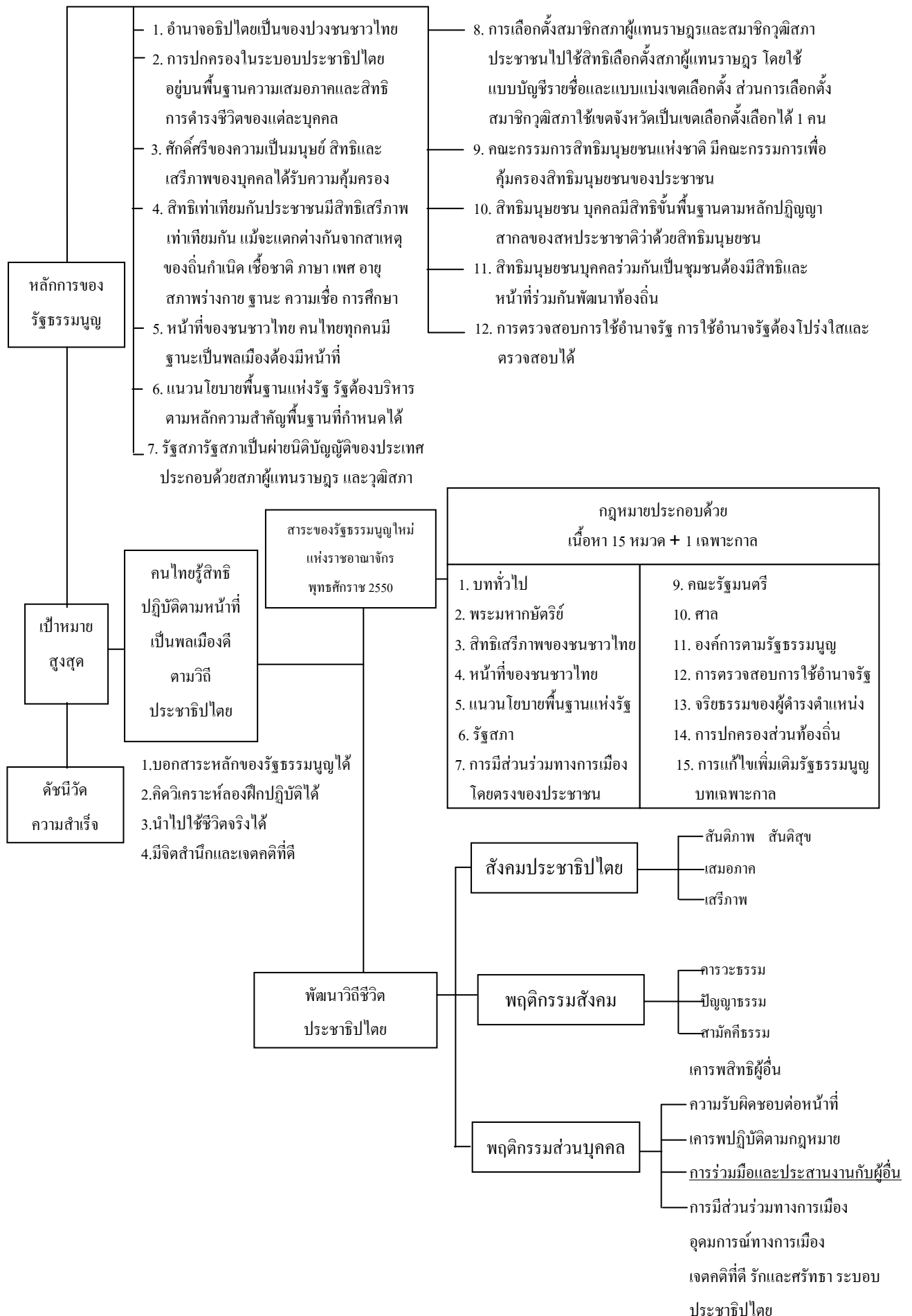

ความคาดหวังในรายวิชาประชาธิปไตย

กรอบความคิด : การเผยแพร่รัฐธรรมนูญเพื่อเรียนรู้ประชาธิปไตยให้เป็นพลเมืองดี

บทที่ 1

ระบอบประชาธิปไตย

สาระสำคัญ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครอง การทำนุบำรุงศาสนาทุกศาสนาให้สถิตสถาพร

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- อธิบายสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- อธิบายความสำคัญระบอบประชาธิปไตย และบทบาทหน้าที่ขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
- มีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- มีความรู้ ความเข้าใจ ศาสนา และปฏิบัติตามหลักธรรมสำคัญของแต่ละศาสนา เห็นความสำคัญในการอยู่ร่วมกับศาสนาอื่นอย่างสันติสุข

ขอบข่ายเนื้อหา

เรื่องที่ 1 พระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย

- 1.1 ความหมาย
- 1.2 หลักการ
- 1.3 ประเภทของประชาธิปไตย
- 1.4 อำนาจอธิปไตย
- 1.5 ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย
- 1.6 องค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

เรื่องที่ 2 สิทธิ หน้าที่ และความเสมอภาคของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

- 2.1 หลักความเสมอภาค
- 2.2 หลักสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพ
- 2.3 หลักนิติธรรม
- 2.4 หลักการยอมรับเสียงส่วนมาก
- 2.5 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

เรื่องที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาธิปไตยในภาคประชาชน

- 3.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1) ความหมาย
 - 2) ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 3) ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 5) ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

เรื่องที่ 4 ปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนา

- 4.1 ปรัชญาความเชื่อของแต่ละศาสนา
- 4.2 ประวัติความเป็นมา

เรื่องที่ 1

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาเรื่องระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตย

1. ความหมาย

“ประชาธิปไตย” (Democracy) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กล่าวไว้ว่า “ หมายถึง ระบอบการปกครองที่มติปวงชนเป็นใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่

“การปกครองระบอบประชาธิปไตย” จึงหมายถึง ระบอบการปกครองซึ่งประชาชนมีอำนาจสูงสุด โดยประชาชนมีอำนาจในการเลือกผู้แทน ถ้าผู้แทนจากพรรคใดได้คะแนนเสียงมากก็มีสิทธิ์ในการจัดตั้งคณะรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ ผู้แทนจะทำหน้าที่ในนามประชาชน เป็นการปกครอง โดยประชาชน เพื่อประชาชน

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันนั้นจะแยกออกเป็น 2 แบบ คือ ระบอบประชาธิปไตยแบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตัวอย่างเช่น ประเทศไทย อังกฤษ สวีเดน ญี่ปุ่น เดนมาร์ก และระบอบประชาธิปไตยแบบมีประธานาธิบดีเป็นประมุข ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และฟิลิปปินส์

2. หลักการของระบอบประชาธิปไตย

หลักการของระบบประชาธิปไตย มีหลักการพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้อำนาจที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวแทนผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ประชาชนเห็นว่ามิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น พฤติกรรมรัวร้ายผิดปกติ

2. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำนั้นไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นหรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประชาชาติ

3. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าของสังคมที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะ ทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่นใด

4. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใดๆ ลิดรอนเพิกถอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

5. หลักการเสียงข้างมาก การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจทางเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก หลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพคุ้มครองสิทธิเสียงส่วนข้างน้อยด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตามผลประโยชน์ ความเห็นหรือกระแส ความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยไม่มีการเอาเปรียบกัน และสร้างความขัดแย้งในสังคมมากเกินไป

ค่านิยม ทศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ระบอบประชาธิปไตย นอกจากจะเป็นระบอบการเมืองแล้ว ยังเป็นระบอบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมด้วย ดังนั้น จึงไม่ใช่อยู่ที่รัฐธรรมนูญให้การเลือกตั้ง และการต่อรองทางการเมืองเท่านั้น หากอยู่ที่สมาชิกในสังคม จะต้องช่วยกันหล่อหลอมสร้างค่านิยม วิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน เพื่อจะนำไปสู่หรือการปกป้องระบอบประชาธิปไตยทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

3. ประเภทของประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง เหมาะกับรัฐที่มีประชากรจำนวนไม่มาก เช่น นครรัฐกรีกโบราณ ให้ประชาชนทุกคนร่วมกันพิจารณาตัดสินใจปัญหา แต่วิธีการนี้ไม่เหมาะสมกับรัฐที่มีประชากรเป็นจำนวนมาก

2. ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม เป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมากไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทน โดยผู้แทนจะทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ (การยกร่างและออกกฎหมาย) ในรัฐสภา ถ้าพรรคใดได้รับเสียงข้างมากก็สามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศต่อไป

4. อำนาจอธิปไตย

อำนาจอธิปไตย หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 อำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ รายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1. อำนาจนิติบัญญัติ เป็นอำนาจการตรากฎหมายของประเทศไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจผ่านรัฐสภา (สภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) และ วุฒิสภา (ส.ว.)

1.1 สภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การอนุมัติงบประมาณ

1.2 วุฒิสภา (ส.ว.) มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย ให้ความเห็นชอบพระราชกำหนด ตราพระราชบัญญัติ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี

2. อำนาจบริหาร เป็นอำนาจในการบริหารประเทศ และอำนาจในการออกกฎหมาย พระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจผ่านคณะรัฐมนตรี (นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี) เพื่อบริหารราชการแผ่นดิน ผ่านกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ

2.1 นายกรัฐมนตรี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับการเสนอชื่อและลงมติจากสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายบริหาร

2.2 รัฐมนตรี แต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือบุคคลภายนอก (แต่ต้องไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา)

2.3 อำนาจตุลาการ เป็นอำนาจทางศาล ในการพิจารณาคดีต่างๆ หรือ ข้อพิพาทซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชน และทางราชการ พระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจผ่านทางศาล โดยทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งประธานศาลฎีกา เป็นต้น ระบบการศาลของประเทศไทย แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

2.3.1 ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ ตรวจสอบ วินิจฉัยกฎหมายต่าง ๆ ที่มีความขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ

2.3.2 ศาลยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีความทั่วไปของประชาชน ทั้งคดีแพ่ง และคดีอาญา ศาลยุติธรรมแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

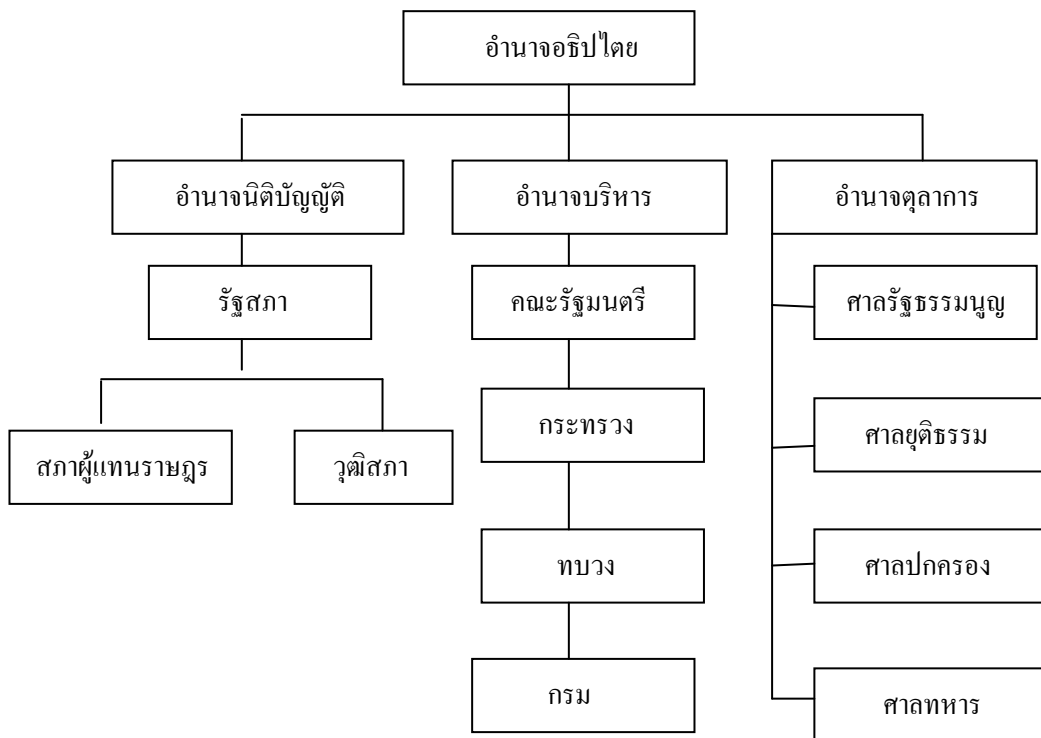
1) ศาลชั้นต้น มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีความในชั้นต้นคดีทั่วไป

2) ศาลอุทธรณ์ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีตามคำร้องของกลุ่มความที่ได้ยื่นเรื่องอุทธรณ์มาจากศาลชั้นต้น

3) ศาลฎีกา มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีความตามคำร้องของกลุ่มความที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ สามารถยื่นร้องขอฎีกาได้ และคำพิพากษาของศาลฎีกาถือเป็นอันสิ้นสุดของคดีความ

3. ศาลปกครอง มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีความระหว่างราชการกับราชการหรือระหว่างราชการกับเอกชน

4. ศาลทหาร มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีของทหาร และคดีที่อยู่ในความดูแลของทหาร

5. ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

5.1 ข้อดีของระบอบประชาธิปไตย

1) ปลุกฝังอุดมการณ์และเจตคติที่ดีในการรักษาปกครองแบบประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อให้เกิดความชอบธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักประสานผลประโยชน์ร่วมกันของคนภายในชาติ เสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรม ความถูกต้องดีงามก่อให้เกิดความเรียบร้อยสงบสุข ความเจริญงอกงาม ขวัญกำลังใจ ศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจในการเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริง

2) การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนทุกคนมีส่วนในการปกครองตนเอง เป็นเจ้าของอำนาจอิสระของประเทศคืออำนาจอธิปไตย จึงทำให้การปกครองมีประสิทธิภาพ

3) ประชาชนมีสิทธิ และความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ซึ่งจะนำไปสู่วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย เช่น สิทธิในร่างกายและทรัพย์สิน ความเสมอภาคในการรับบริการภาครัฐในระดับขั้นพื้นฐาน เช่น การศึกษา ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และบริการสาธารณสุข

4) เป็นการปกครองที่ปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนมาก ขณะเดียวกันก็เคารพเสียงส่วนน้อย โดยตั้งอยู่บนหลักการของประโยชน์ส่วนร่วม ความถูกต้อง และต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

5) มีความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่ประชาชน ระหว่างรัฐกับประชาชนหรือระหว่างรัฐกับรัฐ โดยอาศัยกฎ ระเบียบ กติกา หรือใช้การอภิปรายลงมติเพื่อหาข้อสรุป หรือผ่านกระบวนการทางศาล

6) เป็นการปกครองที่สามารถถ่วงดุลย์อำนาจ ระหว่าง ฝ่ายบริหาร (นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี) ฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) และฝ่ายตุลาการ (ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร)มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

7) ประชาชนมีสิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน สามารถสร้างฐานะ รายได้ จากการ ทำงาน การประกอบธุรกิจ ตามความรู้ความสามารถของตนเอง

8) ประชาชนมีลักษณะเป็นอิสระชน มีอิสระในการเลือกใช้ชีวิต เลือกการประกอบอาชีพ เลือกที่อยู่อาศัย เลือกที่จะทำอะไรได้ตามแต่ใจปรารถนาภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย ตามลักษณะขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนและประเทศ มีเสรีภาพในการแต่งกาย การรับประทานอาหาร ในการพูด การเขียน แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น

5.2 ข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

1) ประชาชนไม่เข้าใจสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเองมักใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต เช่น ประชาชนปิดถนนเพราะไม่พอใจราคาพืชผลตกต่ำ ทำลายผนังกันน้ำ

2) ผู้แทนราษฎรสร้างผลงานในเฉพาะท้องถิ่นของตน แต่ไม่สนใจปัญหาประเทศชาติเท่าที่ควร

3) ประชาชนไม่เข้าใจระบอบประชาธิปไตย ขาดสำนึกของประชาธิปไตย จึงเกิดการ ขาดเสีย

4) รัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภา อาจใช้ความได้เปรียบนี้จนกลายเป็นระบอบ คณาธิปไตยได้

5) ประชาชนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเสียงข้างมาก เสียงข้างมากในสภา เป็นการยืนยันเพื่อลงคะแนนในการลงมติผ่านกฎหมายหรือยื่นญัตติต่างๆ แต่เสียงข้างมากนอกสภาอาจนำไปสู่กฎหมายเพื่อข่มขู่เรียกร้องผลประโยชน์ต่างๆ อาจก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และก่อการจลาจล

6) รัฐบาลดำเนินนโยบายประชานิยมเพื่อหาเสียง ไม่ใช่ความจำเป็นพื้นฐานแต่เป็นการสร้างฐานะคะแนนเสียง โดยนำเงินภาษีออกมาจัดทำโครงการต่าง ๆ ทำให้ใช้งบประมาณประเทศมากขึ้น บางครั้งต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ ประชาชนจะเสียประโยชน์ในระยะยาว ก็คือการแบกภาระหนี้สินจากรุ่นสู่รุ่นของประเทศ เพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว

7) ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะเมื่อเลือกตั้งไปแล้วผู้แทนขาดความจริงใจต่อประเทศชาติ แต่สนใจร่วมกันปกป้องผลประโยชน์ของพรรคและของตนเองเป็นหลัก

8) ในระหว่างการหาเสียง อาจเกิดการสาดโคลน ใส่ร้าย เปิดโปงความเท็จ ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายกับการหาเสียงของนักการเมือง ทำให้เสียสถาบันนักการเมือง

9) ค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยจะต้องทำการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ซึ่งการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก และเมื่อได้ผู้แทนเหล่านี้มาแล้วก็ต้องมีค่าใช้จ่ายรองรับ เช่น ด้านเงินเดือน ค่าเดินทาง ค่าเบี้ยประชุม เป็นต้น

10) ก่อให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องใช้การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรีกษาหารือ ถกเถียงปัญหาและลงมติ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้เวลานาน

11) การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองที่ดีแต่มีจุดอ่อน เพราะประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ดังนั้น ในทางปฏิบัติประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างได้ผล จึงเป็นประเทศที่ประชาชนชั้นกลางจำนวนมากและมีระดับการศึกษาสูง

6. องค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

องค์กรอิสระ เป็นกลไกตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน ค้ำครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล หรือประชาชนและเพื่อให้การปฏิรูปทางการเมืองเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมีหน่วยราชการที่เป็นอิสระใน การบริหารงานบุคคล งบประมาณและการดำเนินการอื่น

ความหมาย

องค์กรอิสระ หมายถึง องค์กรของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการกิจของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยเป็นองค์กรของรัฐที่มีสถานะพิเศษ ซึ่งได้รับหลักประกันให้สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้อิสระ ปลอดพ้นจากการแทรกแซงขององค์กรของรัฐอื่น หรือสถาบันการเมืองอื่น รวมทั้งอยู่เหนือกระแสและการกดดันใด ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ความสำคัญ

องค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการทำหน้าที่ของฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีเจตนารมณ์ที่จะเสริมช่องว่างในโครงสร้างการบริหารประเทศ เนื่องจากปัญหาการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ขององค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจที่ผ่านมาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะถูกรอกรบงจากฝ่ายการเมืองจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรอิสระ ได้แก่

1) ความจำเป็นต้องมีกลไกคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยองค์กรฝ่ายตุลาการ ซึ่งมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามหลักของนิติรัฐในการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกละเมิดจากการกระทำของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามหลักของนิติรัฐในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกละเมิดจากการกระทำของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและทางแพ่ง นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีกลไกที่มีใช้องค์กรฝ่ายตุลาการ ซึ่งก็คือ องค์กรอิสระเพื่อเยียวยาปัญหาของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐหรือการกระทำของบุคคล และการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการใช้กลไกทางศาลอาจมีข้อจำกัดบางประการเพราะจะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล รวมไปถึงการที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องและการดำเนินคดีในศาลด้วย

2) ความจำเป็นต้องมีกลไกตรวจสอบเกี่ยวกับความสุจริตในการใช้อำนาจรัฐและตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินภาครัฐ

3) ความจำเป็นต้องมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบที่จะลดและจัดการซื้อเสียงและเปิดโอกาสให้คนดี มีคุณภาพ คุณธรรม เข้าสู่ระบบการเมือง

4) ความจำเป็นต้องมีกลไกในการเสริมสร้างระบบการเมืองและพรรคการเมืองที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ

5) ความจำเป็นต้องมีกลไกที่มีความอิสระ และเป็นกลาง สามารถดำรงความยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ 3 หัวข้อ ดังนี้

ความเป็นอิสระ

- อิสระในเรื่องที่มาและการเข้าสู่อำนาจของบุคคลที่เข้าทำหน้าที่ในองค์กรอิสระ
- อิสระในเรื่องการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานขององค์กร
- อิสระในเรื่องงบประมาณ
- มีหน่วยธุรการ หรือสำนักงานที่เป็นอิสระ

ความเป็นกลาง

- ไม่ฝักใฝ่ในทางการเมือง
- ปราศจากอคติ ไม่ลำเอียง เพราะรัก โกรธ หลง กลัว

ดำรงความยุติธรรม

- มีความเที่ยงตรง
- มีความชอบธรรม
- มีความชอบด้วยเหตุผล

องค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

องค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ องค์กรตรวจสอบที่เป็นศาล และองค์กรตรวจสอบที่ไม่ใช่ศาล องค์กรตรวจสอบที่เป็นศาล คือ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนองค์กรตรวจสอบที่ไม่ใช่ศาล ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1. คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม สืบสวน สอบสวน วินิจฉัยชี้ขาดปัญหา สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยมีอำนาจออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งมีคำสั่งให้ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมาย รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมือง และการควบคุมการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง โดยประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด

2. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนกรณีร้องขอให้ถอดถอนจากตำแหน่ง กรณีการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไต่สวนและวินิจฉัย กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วรัวผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตลอดจนตรวจสอบและวินิจฉัยกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ เพื่อเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด

3. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ เพื่อให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิด วินัยทางงบประมาณและการคลัง รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ประธานรัฐสภาเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน และให้คำแนะนำแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมเงินของรัฐ ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล

4. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน กรณีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน โดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งจัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภา

5. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคล หรือหน่วยงานที่กระทำ หรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภา เพื่อดำเนินการต่อไป เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

6. คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบาย และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนากิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ กำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ กำหนดคลื่นความถี่และประเภทของกิจการโทรคมนาคม พิจารณานุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคม คุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคม ป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาด หรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม กำหนดมาตรการให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการในกิจการโทรคมนาคมและกิจการที่เกี่ยวข้อง และการกระจายบริการด้านโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

7. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ในประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยคณะรัฐมนตรีสามารถขอคำปรึกษาจาก และจัดทำรายงานเป็นข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งอาจพิจารณา ศึกษาเพื่อจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไปได้ รวมทั้งให้ความเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นๆ ที่กฎหมายบัญญัติ โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้ รวมทั้งแผนอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนด และแผนอื่นๆ ที่คณะรัฐมนตรีสมควร ขอความเห็นจากสภาที่ปรึกษาฯ

8. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค แจ้างหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิ ของผู้บริโภคในกรณีนี้อาจระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้ ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัยการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการ สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่คณะกรรมการเห็นสมควร หรือมีผู้ร้องขอ

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

เรื่อง ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเข้าใจ

1.1 ความหมายของประชาธิปไตย และหลักการสำคัญของประชาธิปไตยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ข้อดี – ข้อเสีย ของประชาธิปไตยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 องค์กรอิสระ มีความสำคัญและมีบทบาทในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ปัญหาด้านการเมืองเกิดขึ้นในสังคมไทยทุกวันนี้ ผู้เรียนคิดว่าเกิดจากปัญหาอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

เรื่องที่ 2

สิทธิ หน้าที่ และความเสมอภาคของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

คำชี้แจง ให้นักศึกษาศึกษารายละเอียดสิทธิ หน้าที่ และความเสมอภาค

หลักการของระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองโดยรัฐบาลของ ประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคทางกฎหมาย ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม คำนึงถึงสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพของประชาชนที่รัฐต้องจัดและส่งเสริมให้เกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติ

รัฐบาลประเทศใดได้รับการยอมรับว่าเป็นประชาธิปไตย จะต้องมียุทธศาสตร์ 3 ประการ คือ

1. รัฐบาลของประชาชน หมายถึง รัฐบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ด้วยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นั่นคือ ประชาชนอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของรัฐบาลซึ่งบ่งชี้ถึงมิติของการปกครองในด้านความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

2. รัฐบาลโดยประชาชน หมายถึง ประชาชนหรือพลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นผู้ปกครองได้ ถ้าหากได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

3. รัฐบาลเพื่อประชาชน หมายถึง รัฐบาลจะต้องมีจุดประสงค์เพื่อความผาสุกของประชาชน และจะต้องมีการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่ง เช่น ทุก 4 ปี เพื่อจะได้เป็นหลักประกันว่าผู้ปกครองจะต้องปกครองเพื่อประชาชน หากผันแปรจากจุดหมายนี้ ประชาชนจะได้มีโอกาสเปลี่ยนผู้ปกครองผ่านการเลือกตั้ง

ระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ หลักความเสมอภาค หลักสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ หลักนิติธรรม และหลักการยอมรับเสียงส่วนมาก มีสาระสำคัญดังนี้

1. หลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาค หมายถึง ทุกคนไม่ว่าฐานะจะเป็นอย่างไร มีสติปัญญาหรือความสามารถมากน้อยแตกต่างกัน หรือแม้มีผิวพรรณแตกต่างกัน แต่ทุกคนมีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหลักความเสมอภาคแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ

1) ความเสมอภาคทางกฎหมาย หมายความว่า ทุกคนมีความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย รัฐบาลจะออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองใครคนใดคนหนึ่งไม่ได้ เมื่อมีใครกระทำความผิดก็ต้องถูกกฎหมายลงโทษเท่าเทียมกัน

2) ความเสมอภาคทางการเมือง หมายความว่า ทุกคนมีความเท่าเทียมกันทางการเมือง การปกครอง เช่น ทุกคนมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่ากันคือคนละ 1 เสียง มีสิทธิตั้งพรรคทางการเมือง มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิตั้งกลุ่มทางการเมือง มีสิทธิแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น

3) ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ หมายความว่า ประชาชนมีสิทธิในการประกอบอาชีพทางเศรษฐกิจ และสามารถครอบครองหรือได้รับประโยชน์จากกิจการที่ตนทำไปอย่างเต็มที่ รัฐบาลจะต้องเป็นผู้นำทรัพยากรภายในประเทศมาใช้และจัดสรรผลประโยชน์เหล่านั้นสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยการกระจายความเจริญไปสู่ส่วนต่างๆ ของประเทศ

4) ความเสมอภาคในสังคมด้านโอกาส หมายความว่า ความเท่าเทียมกันที่จะได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเอง เช่น โอกาสทางการศึกษา (ความเท่าเทียมกันในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย) การประกอบอาชีพ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ

2. หลักสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ

สิทธิ หมายถึง สิ่งที่ไม่มียุติธรรมซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด หรือเกิดขึ้นโดยกฎหมาย เพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์จะเป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเอง โดยไม่มีผู้ใดบังคับได้ เช่น สิทธิในการกิน การนอน แต่สิทธิบางอย่างมนุษย์ได้รับโดยกฎหมายกำหนดให้มี เช่น สิทธิในการมี การใช้ทรัพย์สิน สิทธิในการร้องทุกข์เมื่อตนถูกกระทำละเมิดกฎหมาย เป็นต้น

เสรีภาพ หมายถึง การใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างอิสระ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น ซึ่งหากผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนก่อความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ก็ย่อมถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

หน้าที่ หมายถึง การกระทำ หรือการละเว้นการกระทำเพื่อประโยชน์โดยตรงของการมีสิทธิหน้าที่เป็นสิ่งที่บังคับให้มนุษย์ในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมาย บัญญัติไว้ จะไม่ปฏิบัติตามไม่ได้ ส่วนสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่แต่จะใช้หรือไม่ก็ได้

สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐบาลจะต้องให้การรับรอง ได้แก่

1) **สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล** เป็นสิทธิเสรีภาพที่ทุกคนพึงมีในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพในการได้รับการคุ้มครองทั้งทางร่างกายและทรัพย์สินจากรัฐ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพสุจริต สิทธิและเสรีภาพในการเลือกที่อยู่ หากรัฐบาลหรือบุคคลใดกระทำการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ถือว่าเป็นความผิด

2) **สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง** เป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง และกิจการต่างๆ ของรัฐ เช่น สิทธิทางการเมืองระหว่างเพศหญิงและเพศชายมีเท่าเทียมกัน ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รับเลือกตั้ง ตั้งพรรคการเมือง แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบอันดีงามของประเทศ

3) **สิทธิและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ** ประชาชนมีเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพ มีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่หามาด้วยความสุจริต มีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างแรงงานที่เป็นธรรม

รัฐบาลจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ยกเว้นในกรณีสงครามหรือเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ การรักษาความสงบเรียบร้อย การคุ้มครองผลประโยชน์ของส่วนรวม การรักษาศีลธรรมอันดีงามของประชาชนและการสร้างสรรค์ความเป็นธรรมให้กับสังคมเท่านั้น

3. หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและให้ถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุปคือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

กฎหมาย หมายถึง คำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับของสังคมซึ่งรัฐบาลได้ตราขึ้นเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคม ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษตามที่กำหนด และกฎหมายมีความสำคัญ ดังนี้

- 1) ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง
- 2) ทำให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนตามกฎหมาย
- 3) ทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ ดังนี้

1. บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อ ความศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอื่นไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ (มาตรา 30)
2. บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถาน โดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในที่รโหฐานจะกระทำมิได้เว้นแต่คำสั่งหรือหมายศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 33)
3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้ง การกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา 36)
4. บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา 37)
5. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น (มาตรา 45)
6. สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า

สิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น (มาตรา 49)

7. สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการเด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว (มาตรา 52)

8. บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ (มาตรา 53)

9. บุคคลซึ่งพิการ หรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ (มาตรา 54)

10. บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ (มาตรา 55)

11. สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 56)

12. สิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว (มาตรา 57)

13. สิทธิของผู้บริโภค สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค (มาตรา 61)

14. เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก (มาตรา 63)

15. สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้ (มาตรา 68)

16. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม มาตรา 40 บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมตามข้อต่อไปนี้

- 1) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
- 2) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง
- 3) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม
- 4) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง
- 5) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศ
- 7) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความและการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

8) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ปัจจุบันประเทศไทย ปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 18 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก วันที่ 24 สิงหาคม 2550)

ความหมาย

รัฐธรรมนูญ หมายถึง กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ มีบทบัญญัติ กำหนดรูปแบบ หลักการ และแนวการปกครองประเทศ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแรกเกิดจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เริ่มเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 โดย “คณะราษฎร” ประกอบด้วยพลเรือนและทหาร มีนโยบายการปกครองที่เห็นแก่ประโยชน์ของประชาชน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละอำนาจและพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวประกาศใช้ครั้งแรก เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2475 เรียกว่า “ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475” ต่อมาเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 จึงได้มีการประกาศใช้ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยทั่วไปจะบัญญัติหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญ ดังนี้

1) รูปแบบของรัฐ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ คำว่า “ราชอาณาจักร” หมายความว่า ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และคำว่า “อันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้” หมายความว่า ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวหรือเอกราช มีรัฐบาลเป็นศูนย์กลาง มีอำนาจบริหารประเทศได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศเพียงรัฐบาลเดียว

2) รูปแบบการปกครอง ประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการยืนยันว่าประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีรากฐานมาจากประชาชน มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3) อำนาจอธิปไตยของรัฐ รัฐธรรมนูญกำหนดอำนาจอธิปไตยของประเทศไว้ 3 ประการ คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ทั้ง 3 อำนาจนี้ เป็นอำนาจของประชาชนชาวไทย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา ใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และใช้อำนาจตุลาการทางศาล

4) สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย รัฐธรรมนูญคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นชนชาวไทย โดยคำนึงว่าชนชาวไทยเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี มีสิทธิเสรีภาพในร่างกาย ครอบครัว มีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) หน้าที่ของชนชาวไทย รัฐธรรมนูญกำหนดให้ทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย มีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6) นโยบายพื้นฐานของรัฐ รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเกี่ยวกับด้านความมั่นคงของรัฐ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

7) ระบบรัฐสภา รัฐสภาทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญกำหนดกระบวนการที่มาของการเลือกตั้ง/สรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสมาชิก

8) คณะรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญกำหนดวิธีการได้ของนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารประเทศ

9) ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ประเภทของศาลและอำนาจหน้าที่ของศาล

10) องค์กฤษฎีกาตามรัฐธรรมนูญ เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งอำนาจในการถอดถอนเจ้าหน้าที่รัฐออกจากตำแหน่งด้วย

11) การแบ่งส่วนการปกครอง รัฐธรรมนูญกำหนดแบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 3 ส่วน คือ การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น

12) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเมื่อประกาศใช้แล้ว ย่อมมีการแก้ไขเพิ่มเติมได้ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ กล่าวคือ จะระบุให้อำนาจแก่บุคคลโดยเฉพาะที่สามารถยื่นญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ เว้นมีข้อห้ามบางประการจะทำการแก้ไขเพิ่มเติมมิได้ คือ จะขอแก้ไขการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ทั้ง 2 ประการนี้จะกระทำมิได้

4. หลักการยอมรับเสียงส่วนมาก

หลักการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นการเคารพเสียงข้างมาก ประชาชนมีสิทธิเลือกพรรค ถ้าพรรคใดได้รับการเลือกตั้งเข้ามาด้วยเสียงข้างมากก็มีสิทธิ์ ในการจัดตั้งรัฐบาล โดยเป็นตัวแทนในการออกกฎหมาย การวินิจฉัยปัญหา หรือการตัดสินใจในนโยบายต่าง ๆ ของประเทศต้องเป็นไปตามความเห็นชอบของเสียงข้างมากของผู้แทนในสภา

ในระบอบประชาธิปไตยมิได้หมายความว่าเพียงการยึดหลักเสียงข้างมากเท่านั้น แต่จะต้องมีหลักประกันสำหรับเสียงข้างน้อยด้วย นั่นคือ สิทธิขั้นพื้นฐานของเสียงข้างน้อยจะต้องได้รับการเคารพ เป็นเสียงข้างมากจะละเมิดหรือก้าวท้าวสิทธิของเสียงข้างน้อยจึงถือเป็นการใช้ “ กฎหมู่ ” นอกจากนี้ความเห็นหรือทัศนะของเสียงข้างน้อยจะต้องได้รับการรับฟัง เพราะในระบอบประชาธิปไตยนั้นต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายหรือผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างได้ภายใต้ขอบเขตรัฐธรรมนูญกำหนด

การอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก ย่อมมีความขัดแย้งหรือความเห็น ไม่ตรงกันติดตามมากับ ปัญหาความขัดแย้งบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้อง สามารถใช้กฎหมาย ระเบียบของสังคมหรือกฎ ศีลธรรมมาตัดสินได้ แต่ความขัดแย้งบางอย่างไม่เกี่ยวข้องกับความถูกต้อง เป็นความขัดแย้งของส่วนรวมที่ ต้องการทำสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงต้องอภิปรายถกเถียงกัน แต่ละฝ่ายชี้แจงเหตุผล จากนั้นจึงลงมติเลือก สิ่งที่ดีที่สุด ข้อเสนอใดที่เป็นเสียงข้างมาก ก็ถือว่าเป็นมติของคนส่วนใหญ่ ซึ่งทุกคนต้องนำมาปฏิบัติ

ใบงาน
กิจกรรมที่ 2

เรื่อง สิทธิ หน้าที่ และความเสมอภาคของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเข้าใจ

1. ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสิทธิ และเสรีภาพที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

.....

.....

.....

.....

.....

2. เงื่อนไขสำคัญของหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เสียงข้างมาก ผู้เรียนมีความเข้าใจว่าอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

3. การลงมติเสียงข้างมาก ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

เรื่องที่ 3

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนปไตในภาคประชาชน

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนศึกษารายละเอียดเนื้อหา ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

1. แนวคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมภายใต้ระบอบการปกครองในรูปแบบของเสรีประชาธิปไตยซึ่งถือว่าอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดของการปกครองประเทศมาจากประชาชน สอดคล้องกับคำว่า “ประชาธิปไตย” ซึ่งหมายถึงการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ตลอดจนเป็นวิธีการในการดำเนินการชีวิตของคนในการอยู่ร่วมกัน โดยสันติภายใต้ความเชื่อที่ว่าคนเราเกิดมาเท่าเทียมกัน มีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ใช้ในการปกครองประเทศ

ในระบอบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยประชาชนจะทำหน้าที่คัดเลือกผู้แทนเข้าไปดำเนินการบริหารประเทศ คำนี้ถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ และเพื่อให้การดำเนินการปกครองเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญปกครองประเทศ การสร้างประชาธิปไตยจะต้องดำเนินการในรูปแบบประชาธิปไตยมีส่วนร่วม หมายถึงอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ครอบคลุมจากความคิดเห็นของคนจำนวนมาก มีการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน มีการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับของสังคม ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อนำไปสู่สังคมปกติสุข และประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างมั่นคง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 ความหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมมือรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง โดยกระบวนการนี้ประชาชนควรจะเข้ามาเกี่ยวข้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การจัดลำดับความสำคัญของงานหรือกิจกรรม การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผลการทำงาน ตลอดจนการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำซึ่งอาจจะเป็นผลลบหรือบวก แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.2 ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการพัฒนา ซึ่งจะมองในเชิงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจุดสุดท้ายหรือสิ้นสุดโครงการ ซึ่งได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น การวางแผนการแก้ไข การตัดสินใจที่จะเลือกแนวทางการแก้ไข การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งโครงการดังกล่าวควรจะสอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน เช่นการจัดการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน การส่งเสริมการประกอบอาชีพเพื่อเป็นรายได้เสริมหรือรายได้หลัก การป้องกันยาเสพติดในชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในทางการเมือง หมายถึงการกระทำของพลเมืองของรัฐตามที่กำหนดไว้ในตัวบทกฎหมาย เช่นการออกเสียงเลือกตั้ง การร่วมชุมนุม การยื่นข้อเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นไปตามกฎหมาย และการกระทำที่จะมีผลต่อการดำเนินการทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2.3 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการดำเนินงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยทั่วไปสรุปเป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าใจปัญหา และค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง หากร่วมมือกันค้นหาปัญหาทั้งชุมชนทำให้ความชัดเจนของปัญหาคืออะไรได้ง่ายขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องการวางแผนเองเพื่อต้องการความรวดเร็วดำเนินการให้สิ้นสุดโดยเร็วตามลำพัง ผลที่เกิดตามมาคือประชาชนไม่สามารถวางแผนการดำเนินการได้เอง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมุ่งเน้นการเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้ช่วยเหลือมากกว่าการทำเอง และสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน งานหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่เป็นโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนนั้น ๆ หรือชุมชนข้างเคียง ดังนั้นหากทุกคนร่วมกันทำจะเกิดความรู้สึกเสมือนหนึ่งตัวเองเป็นเจ้าของ การดูแลรักษา ก็จะเกิดขึ้น ความภาคภูมิใจในผลงานก็มักจะ ได้กล่าวถึงในโอกาสภายหน้าจนถึงลูกหลาน

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้าย ที่แสดงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งหากสำเร็จจะนำไปสู่การพัฒนาที่ต่อเนื่องหรือขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในทางตรงกันข้ามหากเกิดความล้มเหลวควรจะนำมาเป็นบทเรียนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินงานใหม่

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

การที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เกิดจากปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1) ประชาชนจะต้องมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผน จัดการ บริหารองค์กร ฯลฯ

2) ประชาชนจะต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วม ได้แก่ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และศักยภาพที่เปิดโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม

3) ประชาชนมีความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือมองเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วม และเป็นการเข้ามาโดยสมัครใจ

4) ประชาชนได้รับโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยสามารถมีโอกาสดำเนินการตัดสินใจ การเลือกปฏิบัติ และการบริหารจัดการภายใต้ความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่

2.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมใดๆ หากได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนหรือเพื่อนร่วมงานถือว่าผลสำเร็จของงานย่อมมีโอกาสมากขึ้น ดังนั้นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนพอสรุปได้ดังนี้

- 1) เป็นการลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาในการดำเนินงาน
- 2) เป็นการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจในการดำเนินงาน
- 3) เป็นการเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ
- 4) เป็นการธำรงไว้ซึ่งความเชื่อถือและความชอบธรรม
- 5) เป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของประชาชน

ใบงาน
กิจกรรมที่ 3

เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาธิปไตยในภาคประชาชน
คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนวางแผนการพัฒนาชุมชน จำนวน 1 โครงการ โดยยึดหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

.....
.....
.....
.....
.....

2. ให้ผู้เรียนจัดทำแนวทางการบริหารจัดการพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้าน
ต่อไปนี้

2.1 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

.....
.....

2.2 ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

.....
.....

2.3 ด้านการพัฒนาอาชีพ

.....
.....

2.4 ด้านการรณรงค์ประชาธิปไตย

.....
.....

3 ให้ผู้เรียนบอกถึงการมีส่วนร่วมของตนเองที่ปฏิบัติเป็นประจำ พร้อมกับการให้เหตุผล

.....
.....
.....
.....
.....

เรื่องที่ 4

การปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนศึกษารายละเอียดเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของศาสนา

คำว่า “ศาสนา” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Religion” มีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ศาสน” และหากเขียนว่า “ศาสนา” จะเป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี มีความหมายพอสรุปได้เป็น 2 นัย คือ (1) คำสั่งสอน (2) การปกครอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายของคำว่า “ศาสนา” ว่า “ลัทธิความเชื่อของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิดและความสิ้นสุดของโลก เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาปอันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็น หรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อนั้น ๆ”

2. มูลเหตุของการเกิดศาสนา

มนุษย์ในสมัยดึกดำบรรพ์ได้ประสบกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ นานา ที่เป็นทั้งความน่ากลัว แปลกประหลาด และมหัศจรรย์สำหรับตัวมนุษย์ เช่น ความสว่าง พายุ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ฟ้าแลบ แผ่นดินไหว เป็นต้น และด้วยความที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์เหล่านั้น มนุษย์จึงเกรงกลัวปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นมนุษย์จึงแสวงหาสิ่งที่จะมาคุ้มครองป้องกันตนเอง จากภัยอันตรายที่คิดว่าจะได้รับจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ รวมทั้งแสวงหาสิ่งซึ่งเชื่อว่าสามารถคุ้มครองให้อยู่อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้จึงเกิดวัฒนธรรม ตลอดจนประเพณียอมรับนับถือพลังลึกลับทางธรรมชาติว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ และได้สร้างขนบธรรมเนียมที่คิดว่าเป็นสิ่งจำเป็น และควรประพฤติต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ยอมรับนับถือ

จากความเชื่อของกลุ่มคนและขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ จึงค่อย ๆ วิวัฒนาการเรื่อยมา จนกระทั่งกลายเป็นลัทธิและศาสนาต่าง ๆ หากจะแยกให้เห็นมูลเหตุของการเกิดศาสนาตามวิวัฒนาการทางความคิดของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันสามารถแยกได้ดังนี้

1) เกิดอวิชา อวิชา คือ ความไม่รู้ในที่นี้ได้แก่ ความไม่รู้เหตุรู้ผล เริ่มแต่ความไม่รู้เหตุผลทางภูมิศาสตร์ ทางดาราศาสตร์ ไม่รู้ชีววิทยา และไม่รู้จักรวรรดิอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เมื่อมีความไม่รู้เหตุผลให้เกิดความกลัวในพลังทางธรรมชาติ ต้องการความช่วยเหลือจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งมีอำนาจเหนือตน จึงมีการสร้างขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อบูชาเอาใจสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้น เพื่อที่จะสามารถช่วยให้มนุษย์มีความอยู่รอดไม่มีภัยต่อ ๆ ไป

2) เกิดจากความกลัว มนุษย์จะอยู่ในโลกได้ต้องมีหน้าที่ คือ การต่อสู้กับธรรมชาติ และสู้สัตว์ร้ายนานาชนิด และโดยเฉพาะกับมนุษย์ด้วยกันเอง ยามใดที่เราสามารถเอาชนะ ธรรมชาติหรือคนได้ ความเกรงกลัวธรรมชาติ สัตว์ร้าย หรือมนุษย์ย่อมไม่มี แต่ถ้าไม่สามารถต่อสู้ได้ มนุษย์จะเกิดความกลัวต่อ

สิ่งเหล่านั้น และในยามนั้นเอง ที่มนุษย์ต้องพากันกราบไหว้บูชา และแสดงความจงรักภักดี ทำพิธีสังเวทเช่น
ไหว้ต่อธรรมชาติดังกล่าว ด้วยความหวังหรืออ้อนวอนขอให้สำเร็จตามความปรารถนาอันเป็นผลตอบแทน
ขึ้นมาเป็นความสุข ความปลอดภัย และอยู่ได้ในโลก

3) เกิดจากความจงรักภักดี ความจงรักภักดีเป็นศรัทธาครั้งแรกที่มนุษย์ทุกยุคทุกสมัยยอม
เชื่อว่า เป็นกำลังก่อให้เกิดความสำเร็จได้ทุกเมื่อ ในกลุ่มศาสนาที่นับถือพระเจ้า (ศาสนาฮิว ศาสนาคริสต์
ศาสนาอิสลาม) มุ่งเอาความภักดีต่อพระเจ้าเป็นหลักใหญ่ในศาสนา ในกลุ่มชาวอารยันมีศาสนาพราหมณ์
(ฮินดู) มีคำสอนถึงภักดีมรรค คือ ทางแห่งความภักดี อันจะยังบุคคลให้ถึงโมกษะ คือหลุดพ้นได้ แม้ในทาง
พระพุทธศาสนาก็ยอมรับว่าศรัทธา หรือความเชื่อ ความเลื่อมใสเท่านั้นที่จะพาข้ามโสมงสารได้ เมื่อเป็น
ดังนี้แสดงว่ามนุษย์ยอมตนให้อยู่ใต้อำนาจของธรรมชาติเหนือตน อันเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเองซึ่งเรียกว่า
เทพเจ้า หรือพระเจ้า อย่างไรก็ตาม ผลที่เกิดตามมาคือมนุษย์ยอมให้เครื่องเช่นสังเวทแก่ธรรมชาตินั้น ๆ ด้วย
ลักษณะนี้จึงเท่ากับมนุษย์เสียความเป็นใหญ่ในตน ยอมอยู่ใต้อำนาจของสิ่งที่ตนคิดว่ามีอำนาจเหนือตน

4) เกิดจากปัญญา ศรัทธาอันเกิดจากปัญญา คือมูลเหตุให้เกิดศาสนาอีกทางหนึ่ง แต่ศาสนา
ประเภทนี้มักเป็นฝ่ายอเทวนิยม คือไม่สอนเรื่องเทพเจ้าสร้างโลก ไม่ถือเทพเจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งศาสนา
หากแต่ถือความรู้ประจักษ์จริงเป็นสำคัญ เช่น พระพุทธศาสนา ความเน้นหนักของพระพุทธศาสนา คือ ญาณ
หรือปัญญาชั้นสูงสุดที่ทำให้รู้แจ้งประจักษ์ความจริง และหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง

5) เกิดจากอิทธิพลของบุคคลสำคัญ ศาสนาหรือลัทธิที่เกิดจากความสำคัญของบุคคลเป็น
ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทุกแห่งหน ที่มีเรื่องราวหรือความสำคัญของบุคคลที่อยู่ ณ ที่นั้น ความสำคัญของ
บุคคลที่เป็นเหตุเริ่มต้นของศาสนา หรือลัทธิ โดยมากมักมีเหตุเริ่มต้น โดยความบริสุทธิ์จากจิตใจของมนุษย์
ไม่มีใครบังคับ ไม่มีใครวางหลัก อีกทั้งเมื่อใครนับถือความสำคัญของบุคคลผู้ใดก็จะพากันกราบไหว้และ
เคารพบูชา

6) เกิดจากลัทธิการเมือง ลัทธิการเมืองอันเป็นมูลเหตุของศาสนาเป็นเรื่องสมัยใหม่ อันสืบ
เนื่องจากการที่ลัทธิการเมืองเฟื่องฟูขึ้นมา และลัทธิการเมืองนั้นได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อคนบางกลุ่ม เป็นต้นว่า
กลุ่มคนยากจน ซึ่งคนเหล่านั้นก็ได้ละทิ้งศาสนาเดิมที่ตนเองนับถืออยู่แล้วหันมานับถือลัทธิการเมืองดังกล่าว
เป็นศาสนาประจำสังคม หรือชาตินิยมลัทธิการเมือง เป็นต้นว่า ลัทธินาซี ลัทธิฟาสซิสต์ และลัทธิ
คอมมิวนิสต์

3. ประเภทของศาสนา

การจัดประเภทของศาสนา มีวิธีการจัดแบ่งที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการ
แบ่งเป็นต้นว่า

3.1 แบ่งตามระบบความเชื่อ

3.1.1 ศาสนาแบบโลกิยะ (Secular Religion) คือการรวบรวมเอาความเชื่อ หรือหลักการ
ที่เกี่ยวกับความเชื่อในโลก และปฏิเสธความมีอยู่ของชีวิตในโลกหน้า

3.1.2 ศาสนาแบบศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Religion) คือ ศาสนาตามประเพณีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือความลึกลับในชีวิตทั้งในโลกหน้า ศาสนาแบบนี้รวมคำสอนของศาสนาใหญ่ ๆ ซึ่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติตามกรอบที่ดีของศีลธรรม ทั้งบูชาและยกย่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีอยู่ในศาสนาคริสต์ พุทธ อิสลาม ฮินดู เป็นต้น

3.2 แบ่งตามชื่อศาสนา

3.2.1 ชื่อตามผู้ตั้งศาสนา ได้แก่ ศาสนาขงจื้อ ทั้งชื่อตามท่านขงจื้อ

3.2.2 ชื่อตามนามเกียรติยศของผู้ตั้งศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธ คำว่าพุทธะ แปลว่า ท่านผู้รู้ ทั้ง ๆ ที่นามแท้จริงของพระพุทธเจ้า คือสิทธัตถะ โคตมะ หรือศาสนาเชนมาจากคำว่า ชินะ แปลว่า ผู้ชนะ ทั้ง ๆ ที่ชื่อจริงของผู้ตั้งศาสนาชื่อ วรรธมานะ เป็นต้น

3.3 แบ่งตามการที่มีผู้นับถืออยู่หรือไม่

3.3.1 ศาสนาที่ตายไปแล้ว (Dead Religion) เช่น ศาสนาของอียิปต์โบราณ ศาสนาของเผ่าบาบิโลเนียน ศาสนาของกรีกโบราณ

3.3.2 ศาสนาที่ยังมีชีวิตอยู่ (Living Religion) เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู ศาสนาซินโต ศาสนาขงจื้อ

3.4 แบ่งตามความเชื่อที่เกี่ยวกับพระเจ้า

3.4.1 ศาสนาที่นับถือพระเจ้าหรือเทวนิยม (Theism) คือเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างโลกและสรรพสิ่งต่าง ๆ แยกได้ ดังนี้

- เอกเทวนิยม (Monotheism) นับถือพระเจ้าเพียงองค์เดียว เช่น ศาสนาซิกข์ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม

- พหุเทวนิยม (Polytheism) นับถือพระเจ้าหลายองค์ บางครั้งยังผสมผสานกับการบูชาธรรมชาติ เช่น ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู

3.4.2 ศาสนาที่ไม่มีการนับถือพระเจ้า หรือ อเทวนิยม (Atheism) เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาเชน

4. ศาสนาต่าง ๆ ที่มีผู้นับถือกันมากในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิในการที่จะเลือกนับถือศาสนาที่ตนเองนับถือศรัทธาได้อย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ และหากเลือกนับถือศาสนาใดชื่อของศาสนานั้น ก็จะบันทึกไว้ในข้อมูลส่วนบุคคลในทะเบียนราษฎร และพิมพ์ติดไว้ที่บัตรประชาชนด้วย ดังนั้น จึงได้นำเสนอศาสนาที่สำคัญที่คนไทยมีการนับถือกันเป็นจำนวนมาก ดังนี้

- 4.1 ศาสนาพุทธ
- 4.2 ศาสนาอิสลาม
- 4.3 ศาสนาคริสต์
- 4.4 ศาสนาพราหมณ์
- 4.5 ศาสนาฮินดู
- 4.6 ศาสนาซิกข์

4.1 ศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศนับถือเป็นจำนวนกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ วัดวาอาราม โบสถ์ วิหาร มีทั่วทั้งประเทศ อิทธิพลของศาสนาพุทธได้มีมาเป็นเวลาช้านานหลายร้อยปี มีอิทธิพลทั้งในการปกครองและในทางกิจกรรมารยาท ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี แม้แต่ความเป็นอยู่ของคนไทยก็อยู่ใต้อิทธิพลของศาสนาจนสิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นขนบธรรมเนียมไทย และแม้แต่คนไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ก็ยอมรับเอาขนบธรรมเนียมประเพณีเหล่านี้ เช่นการรับประทานอาหาร คนไทยแต่ก่อนรับประทานอาหารด้วยมือ หรือแม้แต่เดี๋ยวนี้รับประทานอาหารด้วยช้อนส้อมก็ตาม มารยาทรับประทานอาหารของคนไทยนั้น จะเห็นได้ว่ามาจากศาสนาพุทธ อยู่ในหมวดเสขยวัตรเป็นมารยาทเรียบร้อยซึ่งคนไทยถือเป็นประเพณีมาช้านาน ปัจจุบันแม้แต่คนไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ก็ยอมรับธรรมเนียมประเพณีและมารยาทเหล่านั้น เพราะเห็นว่าเป็นของคนไทย

4.1.1 ประวัติความเป็นมา

พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอินเดียบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาเชิงเขาหิมาลัย เมื่อประมาณ 2,600 ปีมาแล้ว ผู้เป็นศาสดาแห่งพุทธศาสนา คือ เจ้าชายสิทธัตถะ แห่งศากยวงศ์ พระนามที่เรียกกันทั่วไป คือ พระศรีสากยมุนี หรือพระพุทธเจ้า

เจ้าชายสิทธัตถะ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ และนางสิริมหามายา แห่งกรุงกบิลพัสดุ์ ประสูติเมื่อคืนวันเพ็ญเดือน 6 ก่อน พ.ศ.80 ปี โดยในขณะที่ยังทรงพระเยาว์อยู่ได้ศึกษาพระราชประเพณีแห่งราชกุมารซึ่งศึกษาเกี่ยวกับคัมภีร์พระเวทย์ของลัทธิพราหมณ์ อันเป็นลัทธิหรือศาสนาของอินเดียในขณะนั้น

เมื่อพระชนมายุได้ 29 พรรษา เจ้าชายสิทธัตถะได้หนีออกบวช เพราะทรงประสบกับภาพของชีวิตต่าง ๆ เช่น การเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย แต่ก็ไม่สามารถหาคำตอบจากคัมภีร์พระเวทย์ได้ พระองค์จึงตัดสินใจออกแสวงหาความจริงแห่งโลกในสภาพของนักบวช และใช้เวลานานถึง 7 ปี ก็

ค้นพบหลักความจริงหรือสัจธรรมนั้น ในคืนวันเพ็ญเดือน 6 ขณะที่พระชนมายุได้ 35 ปี หลักสัจธรรมที่พระองค์ค้นพบนั้น พระองค์ทรงพิจารณาด้วยสมาธิ จนเกิดปัญญาและสามารถตอบปัญหาต่าง ๆ ของชีวิตได้ โลกจึงให้พระนามเจ้าชายสิทธัตถะว่า “พระพุทธะ” ซึ่งหมายถึง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ค้นพบความจริงแห่งโลกที่เรียกว่า “อริยสัจ 4” ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค และทรงตั้งสอนว่าการดำเนินชีวิตที่จะนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง ต้องเดินทางสายกลางเรียกว่า มรรค 8 ได้แก่

1. ความเห็นชอบ
2. ความดำริชอบ
3. การเจรจาชอบ
4. การทำกรงานชอบ
5. การเลี้ยงชีพชอบ
6. การทำความเพียรชอบ
7. การระลึกชอบ
8. การตั้งใจชอบ

นอกจากนั้น พระพุทธองค์ได้ให้คำสอน และแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ โดยการควบคุมกาย วาจา และใจ ด้วยศีล และชำระจิตใจด้วยการหัดทำจิตใจให้สงบด้วยสมาธิ เมื่อปฏิบัติแล้วจะก่อให้เกิดปัญญาคือ ฐูแจ้งในความจริงของโลกได้ พระพุทธองค์ทรงเผยแผ่คำสอนอยู่นาน 45 ปี จึงเสด็จดับขันธปรินิพาน เมื่อพระชนมายุได้ 80 พรรษา

4.1.2 หลักธรรมในพระพุทธศาสนา

หัวใจพระพุทธศาสนา (พุทธโอวาท 3) ประกอบด้วย

- 1) การไม่ทำความชั่วทั้งปวง
- 2) การบำเพ็ญความดีให้เพียบพร้อม
- 3) การทำจิตของตนให้ผ่องใส

เพื่อให้เกิดความเข้าใจจึงขออธิบาย “หัวใจพระพุทธศาสนา” อันเป็นแนวทางปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าได้ทรงชี้ทางไว้ คือ

1. การไม่ทำความชั่วทั้งปวง

หัวใจพระพุทธศาสนาใน ส่วนที่ 1 นี้มุ่งหวังให้คน “ละความชั่ว” (การละ คือ การเว้น การงด และการไม่ประพฤติปฏิบัติ) เพื่อให้คนได้พบกับหนทางไปสู่ชีวิตที่ดี ซึ่งการละความชั่วนั้นสามารถกระทำได้หลายประการ คือการปฏิบัติตาม “ศีล 5” หรือ “เบญจศีล” นับเป็นพื้นฐาน หรือข้อปฏิบัติเริ่มแรกในการประพฤติปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนที่ดี เพราะผู้ใดถือศีล หรือรับศีลแล้ว แสดงว่าผู้นั้นยอมรับในการที่จะละเว้นความชั่ว ดังนี้

- 1) ปาณาติปาตา เวระมะณี เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต
- 2) อทินนาทานา เวระมะณี เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

3) กามเมสุ มิจจาจารา เวะระมะณี เว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม

4) มุสาวาทา เวะระมะณี เว้นจากการพูดเท็จ

5) สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวะระมะณี เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุรา

และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

2. การบำเพ็ญความดีให้เพียบพร้อม

“ศีล” เป็นการละเว้น และเป็นการกำจัดความชั่วในตอนต้นแต่ สิ่งเหล่านี้ ยังมีข้อปฏิบัติที่จะมุ่งสู่นิพพาน ดังนั้น “ศีล” จึงเป็นการกำจัดสิ่งชั่วร้ายในเบื้องต้น ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ผู้ที่รักษาศีลหรืองดเว้นไม่กระทำความชั่ว จิตใจจะปลอดโปร่ง ไม่มีเรื่องต้องครุ่นคิด ยังผลให้จิตใจเกิดสมาธิ และเมื่อจิตใจเกิดสมาธิ ก็จะเข้าใจในการใช้ปัญญา และสามารถคิดหาเหตุผลเพื่อสร้างสรรค์ความดีอันก่อให้เกิดประโยชน์สุขแห่งชีวิตตน ดังนั้น การทำความดีจึงต้องประกอบด้วยการกระทำในเชิงบวก มิใช่เพียงแต่การถือศีลกินเจ หรือการงดเว้นจากการทำความชั่วเท่านั้น ดังนั้น จึงควรปฏิบัติตาม “เบญจธรรม” ดังนี้

1) เมตตา กรุณา : ความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นและความสงสารคิด

ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

2) สัมมาอาชีวะ : เลี้ยงชีพในทางที่ชอบประกอบด้วยธรรม

3) กามสังวร : การสำรวมในกาม

4) สัจจะ : ความมีสัตย์มีความจริงใจ พูดจริง ทำจริง

5) สติ สัมปชัญญะ : มีความระลึกได้ รู้สึกตัวอยู่เสมอ

3. การทำจิตของตนให้ผ่องใส

การบำเพ็ญความดีให้เพียบพร้อม การกระทำที่สะอาดบริสุทธิ์ และการไม่ทำความชั่วทั้งปวงย่อมนำไปสู่กรรมดี การทำจิตของตนให้ผ่องใส ล้วนเป็นสิ่งที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติทั้งสิ้น ซึ่งในเรื่องนี้พุทธธรรมได้สอนให้ชาวพุทธได้พึงชำระกาย วาจา และใจ ซึ่งตรงกับหลักคำสอนที่ว่า “กุศลกรรมบถ 10” คือ ทางแห่งกุศลกรรม, ทางทำดี, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่สุคติ ดังนี้

1) ที่เป็นกายกรรม มี 3 อย่าง คือ

- ไม่ฆ่าสัตว์
- ไม่ลักทรัพย์
- ไม่ประพฤติดิฉันในกาม

2) ที่เป็นวจีกรรม มี 4 อย่าง คือ

- ไม่พูดเท็จ
- ไม่พูดส่อเสียด
- ไม่พูดคำหยาบ
- ไม่พูดเพ้อเจ้อ

3) ที่เป็นมโนกรรม มี 3 อย่าง คือ

- ไม่โลภอยากได้ของเขา
- ไม่พยายามทำปองร้าย
- เห็นชอบตามคลองธรรม

จุดหมายปลายทางของพุทธศาสนิกชน ก็คือการเข้าถึงหลักธรรมทางศาสนาที่เรียกว่า “พระนิพพาน” อันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของศาสนา ซึ่งสามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยสมาธิธรรมปัญญา หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เพื่อเข้าถึงหลักความจริงทางพระพุทธศาสนา ค้นพบแก่นแท้นั้นคือ อริยสัจ 4

4.2 ศาสนาอิสลาม

4.2.1 ประวัติศาสนามุสลิม

ประวัติโดยย่อศาสนามุสลิมมีกำเนิดขึ้น เมื่อ พ.ศ.1165 ในกรุงเมกกะ ประเทศอาหรับ โดยมีอาบู คัสซิม หรือ โมฮัมเหม็ด อิบเป็น อับดุลลาห์ หรือพระมะหะมัด เป็นศาสดา อาบูคัสซิม เป็นบุตรของอับดุลลาห์ พ่อค้าอาหรับแห่งเผ่าคูเรช หรือโคเรอิชา เกิด ณ เมืองเมกกะ เมื่อ พ.ศ.1113 กำพร้าบิดามาตั้งแต่เยาว์วัย อาบูทาลิต ผู้เป็นลุงจึงเลี้ยงดูตลอดมา ในวัยเด็กเป็นผู้ช่วยเหลือเลี้ยงแกะ โดยไม่มีการศึกษาเล่าเรียน ครั้นเมื่อโตขึ้นจึงเปลี่ยนอาชีพมาเป็นคนขับอูฐ นำกองเกวียนบรรทุกสินค้าไปขายยังเมืองต่าง ๆ ทั้งในอียิปต์เปอร์เซีย และซีเรีย ต่อมาเมื่ออายุได้ 25 ปีได้แต่งงานกับหญิงหม้ายวัย 40 ปี ผู้มั่งคั่งชื่อ คาคิจา อาบูคัสซิม เคยได้ฟังคำกัรจากศาสนายิว และคริสต์ จึงเกิดความเชื่อขึ้นว่า ชาวอาหรับควรต้องมีศาสนาที่สามารถนำชาวอาหรับให้พ้นจากการประพฤติที่เลวร้ายต่าง ๆ ได้ ดังนั้น เมื่ออายุได้ 40 ปี จึงเริ่มออกสู่ที่สงบเงียบตามภูเขารอบ ๆ เมืองเมกกะ และนางคาคิจา สนับสนุนให้อาบูคัสซิม ออกสั่งสอนแก่ชาวเมืองทั่วไป เมื่ออาบูคัสซิมอายุได้ 45 ปี เริ่มสั่งสอนแก่ประชาชนทั่วไปว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากพระอัลลาห์ มนุษย์ที่ทำบาปด้วยการบูชาพระเจ้าไม่ถูกต้อง และประพฤติในสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ จะถูกตัดสินในวันสิ้นโลก และการสวดมนต์ภาวนา จะเป็นทางไปสู่สวรรค์” คำสอนนี้ เป็นคำสอนที่ปฏิรูปจากความเชื่อเก่า ของชาวอาหรับผสมผสานกับศาสนายิว และศาสนาคริสต์ ผู้เลื่อมใสในคำสอนของอาบูคัสซิม จึงได้ชื่อว่า “มุสลิม” ซึ่งหมายถึงผู้ยอมรับคำสอน และเรียกอาบูคัสซิมว่า “นะบี” ซึ่งหมายถึงตัวแทนของพระอัลลาห์ หรือเรียกว่า “พระมะหะมัด” ซึ่งหมายถึงผู้ควรรูชา ใน พ.ศ. 1165 พระมะหะมัด และสาวกจำนวนหนึ่งได้ออกจากเมืองเมกกะ เพื่อไปประกาศศาสนา ณ เมืองยาริป ต่อมาเมืองนี้ชื่อว่าเมือง “เมดินะ” ซึ่งหมายถึงเมืองของท่านนะบี และปีนี้ได้ใช้เป็นปีเริ่มต้นแห่งศักราชอิสลามเรียกว่า “ศักราชเรจินา” ซึ่งหมายถึง การหนีหรือการอพยพ วันนี้พระมะหะมัด เข้าเมืองเมดินะตรงกับวันศุกร์ จึงถือว่า “วันศุกร์เป็นวันบริสุทธิ์ หรือวันพระของมุสลิม”

4.2.2 คำสอนในศาสนาอิสลาม

พระมะหะหมัด ได้สั่งสอนแก่มุสลิมในขณะนั้นว่า ผู้ที่เป็นอิสลามที่แท้จริง จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ 5 ประการ ได้แก่

1. มีศรัทธาในพระอัลลาห์ และพระมะหะหมัด
2. สวดมนต์วันละ 5 ครั้ง
3. มีเมตตาต่อคนยากจน
4. ทำพิธีอดอาหารระหว่างเดือนอดอาหาร
5. ไปนมัสการที่เมืองเมกกะ

ส่วนการเผยแพร่ศาสนานั้น พระมะหะหมัดเลือกใช้การทำสงคราม โดยสอนว่า “ดาบคือกุญแจไปประตูสวรรค์ และนรก ผู้ใช้ดาบในนามของศาสนา จะได้รับผลตอบแทน พระมะหะหมัด มรณภาพใน พ.ศ.1175 อายุได้ 63 ปี ผู้สืบตำแหน่งต่อมารียกว่า “กาหลิบ” ได้แก่ อาบูเบคเคอร์ ได้บันทึกคำสอนต่าง ๆ ของพระมะหะหมัด ไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานมี 114 บท ในปัจจุบันศาสนาอิสลามมีผู้นับถือมากมาย ทั้งชาวอาหรับ และประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ และได้แบ่งแยกนิกายต่าง ๆ ออกไปอีกมากกว่า 150 นิกาย แต่ที่สำคัญมี 2 นิกาย คือ สุหนี่ กับชีอะห์ ลักษณะทั่วไปของอิสลาม สรุปได้ดังนี้

1. อิสลาม ไม่ใช่ศาสนาที่เกิดใหม่ แต่เป็นศาสนาที่ต่อเนื่องมาจากศาสนาอื่น ๆ
2. นับถือยกย่องศาสดาทั้งหลายทุก ๆ คนที่มาก่อนศาสดามุฮัมมัด
3. เป็นศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวคืออัลลอฮ์
4. อำนาจทางกฎหมายหรือธรรมเนียมสูงสุดมาจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าองค์เดียว เพราะฉะนั้นจึงไม่มีบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดที่จะได้รับผลประโยชน์จากกฎหมายนั้น ผลประโยชน์ทั้งหลาย จะต้องตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้อ่อนแอ หรือผู้ที่ยากไร้

5. เป็นศาสนาแห่งสันติภาพ เพราะอิสลามแปลว่า สันติ
6. มีการศรัทธา และมีการปฏิบัติควบคู่กันไป
7. ในเรื่องศาสนกิจแล้ว ไม่มีผู้ใดได้รับสิทธิพิเศษจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้า นอกจากผู้ที่

อ่อนแอ

8. เป็นระบอบการปกครองและเป็นธรรมเนียมแห่งชีวิต
9. ไม่มีนักบวช นักพรต และสมณะศักดิ์และชนชั้น
10. ทุก ๆ คน ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ และให้เกียรติแก่ผู้ใช้แรงงาน
11. ข้อห้ามมีบทลงโทษ เช่น ผู้ที่ดื่มสุราจะได้รับการถูกตี 80 ครั้ง และผู้ที่ผิดประเวณีจะได้รับการถูกตี 100 ครั้ง ผู้ที่ขโมยโดยสันดานจะถูกตัดมือ

12. สตรีมีสิทธิเท่าเทียมชาย แต่มีหน้าที่แตกต่างกัน และสตรีทุกคนได้รับการตอบแทนตามผลงานที่ตัวเองได้ชวนชายไว้อย่างเท่าเทียมกัน

13. พฤติกรรม หรือผลงานของมนุษย์จะเป็นเครื่องตัดสินว่าใครจะเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงรัก

14. อิสลามสอนให้มนุษย์มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ประณามการสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย

15. การเริ่มศักราชใหม่หรือวันปีใหม่ของอิสลาม ไม่ได้นำวันเกิด และวันสิ้นชีวิตของศาสดา หรือวันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวของศาสดามากำหนดวันขึ้นปีใหม่ แต่วันปีใหม่ได้กำหนดเอาจากเหตุการณ์ของการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัดและประชาชน อพยพจากสภาพที่เลวร้ายไปสู่สภาพที่ดีกว่า (จากเมืองมักกะฮ์ไปยังเมืองมดีนะฮ์)

16. ทุก ๆ คนเกิดมาบริสุทธิ์ไม่มีมลทินหรือบาปติดตัวมา ดังนั้นจึงไม่มีพิธีล้างบาปในอิสลาม

17. ในอิสลามไม่มีการกำหนดวันหมดอายุความของคดีใด ๆ ของผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดจะพ้นผิดไปได้ก็ต่อเมื่อได้รับการตัดสินหรือมีการตกลงกันระหว่างคู่กรณี หรือมีการชดเชยค่าเสียหาย เช่น ฆาตกรที่มีเจตนา จะพ้นผิดไปได้ก็ต่อเมื่อได้รับการตัดสิน ไม่ใช่หลบหนีไป 20 ปี แล้วถือว่าหมดอายุความ หรือพ้นผิด ซึ่งกรณีเช่นนี้ไม่มีความยุติธรรม

18. ความโง่เขลา ความฉลาด ความรวย ความจน ความทุกข์ยากทรมานต่าง ๆ ที่มันเกิดขึ้นกับคนใดคนหนึ่งนั้น มิใช่เกิดขึ้นโดยพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าทรงหยอหยินให้ที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้ปกครองมิได้สนใจ และขาดความรับผิดชอบต่อประชาชน

19. ความดี ความเลวของมนุษย์มิได้เกิดขึ้นโดยสันดานแต่เกิดขึ้นเพราะสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นตัวกำหนด แต่ก็ไม่ได้เป็นกฎเกณฑ์เสมอไป แต่ส่วนมากมักจะเป็นเช่นนั้น

20. อิสลามไม่ได้แยกการเมืองออกจากศาสนา เพราะศาสนาและการเมืองนั้นเป็นเนื้อเดียวกัน

21. ทุก ๆ อริยาบถหรือความนึกคิดต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินไปตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย และตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอนอิสลาม ได้มีคำสอนไว้หมดแล้ว

22. ความดีความชั่วของมนุษย์ ไม่ได้เกิดขึ้นจากกรรมพันธุ์ เพราะฉะนั้นจึงถ่ายทอดให้กันไม่ได้

23. ในอิสลามไม่มีผู้วิเศษและไม่ได้ตั้งบุคคลใดให้เป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าเป็นเจ้า มนุษย์ทุก ๆ คน ไม่ว่าจะมีความสามารถและจะมาจากชนชั้นใดก็ตาม ก็มีสิทธิที่จะเข้าหาวิงวอนร้องขอต่อพระเจ้าเป็นเจ้าได้ โดยมีต้องจ้างวานหรือให้กำนัลแก่ผู้ใด เพื่อที่จะให้เขามาเป็นสื่อตัวแทนให้

24. เนื่องจากอิสลามไม่มีระบบพระ ไม่มีระบบสงฆ์ ไม่มีสามเณร ไม่มีชี ไม่มีนักบวช นักพรต ไม่มียศไม่มีตำแหน่ง ไม่มีการล้างบาป เพราะฉะนั้น มุสลิมทุก ๆ คนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายระเบียบข้อบังคับของศาสนาเหมือนกันหมด ยกเว้นเด็กผู้เสียสติ ผู้อ่อนแอ

25. ในอิสลามไม่มีเครื่องแบบ หรือแบบสำหรับสวมใส่

26. เน้นเรื่องประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

27. คนที่ดีที่สุดในทรศนะอิสลามนั้นไม่ใช่คนชาติอาหรับ แต่จะเป็นคนชาติใดก็ได้ที่มีความยำเกรงอัลลอฮ์ คือ คน ๆ นั้น เป็นคนที่มีจริยธรรม และคุณธรรมอันสูงส่ง

28. ในศาสนาอิสลามถือว่า การเสพลิงมีนเมา การเล่นเกมพนัน การประพฤติดิฉันในกาม การขโมยนั้น มีความผิดมากกว่าการกินเนื้อหมู

29. อิสลามสอนให้มนุษย์เป็นมือบนมิใช่มือล่าง (เป็นผู้ให้มิใช่เป็นผู้แบมือรับ)

4.2.3 พระคัมภีร์ในศาสนาอิสลาม

อัลกุรอาน มาจากรากศัพท์ในภาษาอาหรับแปลว่า การอ่าน หรือการรวบรวม อัลลอหฺ (ซบ) ได้ทรงประทานคัมภีร์อัลกุรอานแก่ นบีมุฮัมมัด (ซล) ซึ่งเป็นศาสนทูตคนสุดท้าย และคัมภีร์นี้ก็เป็นคัมภีร์สุดท้ายที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าได้ส่งมาให้แก่มวลมนุษยชาติ หลังจากนั้นแล้วจะไม่มีคัมภีร์ใด ๆ จากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าอีก คัมภีร์อัลกุรอานนี้ได้ประทานมาเพื่อยกเลิกคัมภีร์เก่า ๆ ที่เคยได้ทรงประทานมาในอดีตนั้นคือ คัมภีร์เตารอต (Torah) ที่เคยทรงประทานมาแก่ศาสดาโมเสส คัมภีร์สะบูร์ (Psalm) ที่เคยทรงประทานมาแก่ศาสดาดาวิด (David) และคัมภีร์อินญีล (Evangelis) ที่เคยทรงประทานมาแก่ศาสดาอีซา (Jesus) เป็นคัมภีร์ที่บริบูรณ์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ภาษาของอัลกุรอานนั้นคือภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นภาษาของศาสดามุฮัมมัดนั่นเอง

การศรัทธาในคัมภีร์อัลกุรอานทั้งเล่มเป็นหลักการหนึ่งซึ่งมุสลิมทุกคนต้องศรัทธา นั่นก็หมายความว่าหากไม่ศรัทธาในอัลกุรอาน หรือศรัทธาเพียงบางส่วนก็จะเป็นมุสลิมไม่ได้เช่นเดียวกับที่ต้องศรัทธาว่าคัมภีร์อัลกุรอานที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มีความบริบูรณ์ภายใต้การพิทักษ์ของอัลลอหฺพระเจ้าผู้เป็นเจ้าด้วยเหตุนี้จึงไม่มีการสังคายนาอัลกุรอานเลยตั้งแต่วันที่ท่านนบีมุฮัมมัด เสียชีวิต จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ด้วยพระประสงค์ของอัลลอหฺภาษาอาหรับจึงเป็นภาษาโบราณภาษาเดียวที่มีชีวิตอยู่จนกระทั่งวันนี้ได้ และได้กลายเป็นภาษามาตรฐานของประเทศอาหรับทั้งหลาย เป็นภาษาวิชาการของอิสลาม และเป็นภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติศาสนพิธีของมุสลิมทุกคนทั่วโลก

4.2.4 การปฏิบัติศาสนกิจ

1) ประกาศความศรัทธา คือประกาศเมื่อนับถือศาสนาอิสลามว่า “ข้าพเจ้าเป็นพยานว่าพระอัลล่าห์เป็นพระเจ้าแต่องค์เดียว พระมะหะหมัดเป็นทูตที่พระอัลล่าห์เจ้าส่งมา

2) การสวดมนต์ คือการชำระร่างกายให้สะอาด และสวดมนต์วันละ 5 ครั้ง คือ ตะวันขึ้น ป้าย ตะวันตกดิน และเวลาค่ำ

3) ถือศีล มีวันจำศีล 30 วันในแต่ละปี ในวันนั้นแต่เช้าจนตะวันตกดิน งดอาหาร
แม้แต่ น้ำ งดของหอม งดประพาศในกาม วันศุกร์ถือเป็นวันพระของอิสลาม

4) การให้ทาน ได้แก่การอุทิศเงิน โดยสมัครใจในการกุศล เช่น ช่วยคนจน ช่วย
โรงเรียน ช่วยโบสถ์

5) เดินทางไปนมัสการสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ (วิหารกบาว) ในนครเมกกะอย่างน้อยก็
ครั้งหนึ่งในชีวิต

4.3 ศาสนาคริสต์

4.3.1 ประวัติโดยย่อ

ศาสนาคริสต์เกิดขึ้นประมาณ พ.ศ.543 ในปาเลสไตน์ หรือประเทศอิสราเอล
ปัจจุบัน ผู้ให้กำเนิดคือ พระเยซูคริสต์ เป็นบุตรของโจเซฟ ผู้มีอาชีพช่างไม้ เป็นเชื้อสายยิวแห่งนาซาเรธ และ
นางมารีย์ และเมื่อยังเยาว์วัย พระเยซูก็ได้ฝึกอบรมจากบิดามารดาเกี่ยวกับลัทธิของชาวยิว ส่วนในวันพระก็
จะไปโบสถ์เพื่อสวดมนต์ และสนทนาธรรมเป็นประจำ เมื่ออายุ 30 ปี พระเยซูก็เริ่มพิจารณาเกี่ยวกับเรื่อง
โลก และออกสั่งสอนศาสนาในหมู่บ้านต่าง ๆ จนเป็นที่เลื่องลือ และมีผู้เลื่อมใสศรัทธามากขึ้น คำสอนที่
เป็นหัวใจของศาสนาคริสต์ เช่น “สอนให้มนุษย์มีความรักและไม่เบียดเบียนกัน” พระเยซูสอนว่า “ผู้ที่ไม่
ห่อหุ้มและมีความนอบน้อมถ่อมกาย ย่อมจะได้เข้าสู่อาณาจักรสวรรค์ ผู้ที่แสวงหาความดี ก็จะได้รับความคิด
ผู้ที่มีความกรุณาจงอย่าสู้รบกับความชั่ว ผู้ใดตบแก้มของท่าน จงหันอีกข้างหนึ่งให้ตบอีก และผู้ที่ใจบริสุทธิ์
เท่านั้น ที่จะ ได้พบเห็นพระเจ้า” จากคำสั่งสอนต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ความเลื่อมใสของชาวยิวที่มีต่อพระ
เยซูได้เพิ่มมากขึ้น เมื่อพระเยซูสิ้นชีพแล้ว บรรดาศิษย์ได้ดำเนินงานเผยแพร่คำสอนของพระเยซู ต่อมาพระ
เยซูได้นำนามใหม่ว่า “พระเยซูคริสต์” ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสอนของพระคริสต์ได้ชื่อว่า “คริสเตียน”

ปัจจุบันคริสต์ศาสนาได้ฝังรากลึกไปเกือบทั่วโลกทั้งในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ
และใต้ ออสเตรเลีย มีนิกายใหญ่ ๆ อยู่ 3 นิกาย คือ นิกายคาทอลิกกรีก นิกายโรมันคาทอลิก และนิกาย
โปรเตสแตนต์ ซึ่งแบ่งแยกย่อยเป็นนิกายอีกประมาณ 250 นิกาย

ข้อเปรียบเทียบระหว่างนิกายโรมันคาทอลิกกับนิกายโปรเตสแตนต์

การปฏิรูปศาสนาที่เกิดขึ้นจนก่อให้เกิดการแบ่งแยกศาสนจักรออกมาเป็น 2 ฝ่าย
ใหญ่ ๆ มีสาเหตุหลายประการทั้งถูกต้องเหมาะสมและไม่ถูกต้อง ขึ้นอยู่กับเหตุผลหรือแรงจูงใจที่ผลักดันให้
เกิดการปฏิรูปศาสนา จากประวัติศาสตร์คริสตจักรในยุคปฏิรูปศาสนาพบว่า คริสตจักรบางแห่งทำการ
ปฏิรูปเพราะเห็นว่าศาสนจักรในเวลานั้นอยู่นอกร่องนอกรอยของพระเจ้า โดยดูจากมาตรฐานพระคริสต
ธรรมคัมภีร์ ขณะที่บางคริสตจักรปฏิรูปศาสนา เพราะเหตุผลทางการเมืองคือไม่ต้องการอยู่ใต้การปกครอง
ของศาสนจักรโรมันคาทอลิก ไม่ต้องการเสียผลประโยชน์ในเรื่องการเงินที่ต้องส่งไปยังศาสนจักรที่กรุงโรม
และบางคริสตจักรปฏิรูปศาสนา เพราะไม่พอใจที่ศาสนจักรโรมันคาทอลิกห้ามไม่ให้ผู้มีอำนาจทางการเมือง
ทำสิ่งที่ผิดข้อกำหนดของศาสนจักรในเรื่องชีวิตสมรส

อย่างไรก็ตามการปฏิรูปที่แท้จริงมีเป้าหมายอยู่ที่การกลับไปอยู่ในตำแหน่งและเดินไปตามทิศทางที่พระเจ้าทรงมีพระประสงค์ ซึ่งต่อไปนี้ผู้ศึกษาจะเห็นข้อเปรียบเทียบที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงของโรมันคาทอลิกในยุคนั้นกับโปรเตสแตนต์ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิรูปศาสนาที่ถูกต้องและเหมาะสมโดยนักปฏิรูปที่ชื่อมาร์ติน ลูเธอร์, อูลริช สวิงลิ, จอห์น คาลวิน และอีกหลายต่อหลายคนในเวลาต่อมา

4.3.2 คำสอนในศาสนาคริสต์

1. เรื่องพระคริสตธรรมคัมภีร์

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) ไม่เปิดโอกาสให้สามัญชนอ่านพระคัมภีร์ด้วยตนเองเป็นการส่วนตัว
- 2) ไม่สนับสนุนให้สามัญชนอ่านพระคัมภีร์ ด้วยการไม่อนุญาตให้แปลพระคัมภีร์เป็นภาษาท้องถิ่น ผู้ที่ฝ่าฝืนมีโทษถึงประหารชีวิต
- 3) การตีความหมายของพระคัมภีร์เป็นกิจที่ทำได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ทางศาสนาเท่านั้น
- 4) ยอมรับคำสอนคททของคริสตจักรและคำสั่งของสันตะปาปา ว่ามีสิทธิอำนาจเท่ากับพระคัมภีร์

5) ยอมรับหนังสืออภิศธรรมเข้าในสารบบของพระคัมภีร์

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) กระตุ้นให้คริสตชนอ่านพระคัมภีร์ด้วยตนเองเป็นการส่วนตัว นอกเหนือที่ได้รับฟังจากคริสตจักร
- 2) สนับสนุนให้คริสตชนอ่านพระคัมภีร์ด้วยการแปลออกเป็นภาษาท้องถิ่น เพื่อสามัญชนจะสามารถอ่านและเข้าใจได้ด้วยตนเอง
- 3) โดยพระวิญญาณบริสุทธิ์ที่สถิตอยู่กับผู้ที่เชื่อทุกคน ทำให้ผู้ที่เชื่อได้รับการคลใจ การเปิดเผยจากพระคัมภีร์
- 4) พระวาทะของพระเจ้าในพระคัมภีร์นั้นถูกต้องและสมบูรณ์ มีสิทธิอำนาจเหนือหนังสือ คำสอน วาทะของมนุษย์ทุกคน
- 5) พระคัมภีร์ 66 เล่ม ที่บรรจุในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมและสัญญาใหม่เท่านั้นที่อยู่ในสารบบที่คริสตจักรยอมรับ

2. เรื่องความรอดโรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) มนุษย์จะได้รับความรอดโดยผ่านทางความเชื่อในพระเยซูคริสต์และการทำความดี

2) การอภัยโทษบาปจะได้รับโดยพิธีบัพติศมา และจะหมดสภาพไปหากมนุษย์ได้กระทำบาปที่นำไปสู่ความตาย ซึ่งจะแก้ไขได้โดยการทนทุกข์ทรมานชดใช้กรรมหรือการถวายทรัพย์

3) ความรอดจะเป็นของผู้ที่อยู่ในศาสนจักร โรมันคาทอลิกเท่านั้น

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและปฏิบัติ คือ

1) มนุษย์จะได้รับความรอดโดยผ่านทางความเชื่อในพระเยซูคริสต์เท่านั้น การทำดีเป็นผลจากการได้รับความรอดจากพระเจ้า ไม่ใช่เป็นเหตุที่ทำให้ได้รับความรอด

2) การอภัยโทษบาป จะได้รับเมื่อมนุษย์เชื่อในการสิ้นพระชนม์เพื่อไถ่บาปของพระเยซูคริสต์ การรับบัพติศมาไม่ได้เป็นเหตุของการรับอภัยโทษบาป

3) ความรอดเป็นของมนุษย์ทุกคนที่เชื่อและไว้วางใจในพระเยซูคริสต์ ไม่ใช่เพราะเป็นสมาชิกของคริสตจักร

3. เรื่องคริสตจักร

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) คริสตจักรที่แท้จริงประกอบด้วยผู้ที่รับบัพติศมาเข้าเป็นสมาชิกของศาสนจักร โรมันคาทอลิก

2) คริสตจักรที่แท้จริง คือ คริสตจักร โรมันคาทอลิก ส่วนคริสตจักรอื่น ๆ เป็นคริสตจักรนอกรีต

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) คริสตจักรที่แท้จริงประกอบด้วย ผู้ที่เชื่อและวางใจในพระนามของพระเยซูคริสต์ที่ร่วมสามัคคีธรรมในจิตวิญญาณ

2) คริสตจักรที่แท้จริง คือ คริสตจักรที่เป็นพระกายของพระเยซูคริสต์ ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่เชื่อที่วางใจในพระเยซูคริสต์เป็นพระเจ้าและพระผู้ช่วยให้รอดที่เรียกว่า การบังเกิดใหม่

3) คริสตจักรเป็นชุมชนของผู้เชื่อในพระเยซูคริสต์ที่ทำหน้าที่สำแดงความรักและนำมนุษย์มาถึงความรอดในพระเจ้า นั่นคือการตอบสนองพระมหาบัญชา

4. เรื่องประมุขของคริสตจักร

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) พระสันตะปาปาเป็นประมุขของพระศาสนจักร

2) พระสันตะปาปาเป็นตัวแทนของพระเยซูคริสต์บนแผ่นดินโลก

3) พระสันตะปาปาไม่มีข้อผิดพลาดและคำพูดไม่มีผิด มีค่าเทียบเท่าพระ

คัมภีร์

4) พระสันตะปาปาได้รับบุญแจสวรรค์ต่อจากอัครทูตเปโตร

5) อัครทูตเปโตรเป็นพระสันตะปาปาองค์แรกของศาสนจักร

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) พระเยซูคริสต์เป็นประมุขสูงสุดของคริสตจักร

2) พระเยซูคริสต์เป็นศิระยะของคริสตจักร

3) คริสตชนทุกคนเป็นตัวแทนของพระเยซูคริสต์

4) คริสตชนทุกคนเป็นปุโรหิตหลวง

5) คริสตจักรที่แท้จริง คือ คริสตจักรที่เป็นพระกายของพระเยซูคริสต์ ซึ่ง

ประกอบด้วยผู้ที่เชื่อที่วางใจในพระเยซูคริสต์เป็นพระเจ้าและพระผู้ช่วยให้รอดที่เรียกว่าการบังเกิดใหม่

6) คริสตจักรเป็นชุมชนของผู้เชื่อในพระเยซูคริสต์ที่ทำหน้าที่สำแดงความรัก

และนำมนุษย์มาถึงความรอดในพระเจ้า นั่นคือการตอบสนองพระมหาบัญชา

7) มนุษย์ทุกคนเป็นบาปและมีข้อผิดพลาดทั้งสิ้น เว้นแต่องค์พระเยซูคริสต์

8) ฤกษ์เจสวารรค์อยู่กับคริสตชนทุกคน

9) อัครทูตเปโตร เป็นหนึ่งในบรรดาอัครสาวกของพระเยซูคริสต์ และก็เป็นผู้

ที่มีความกระตือรือร้นในการรับใช้พระเยซู แม้จะผิดพลาดล้มเหลวและล้มลงหลายครั้งก็ตาม

5. เรื่องคนกลางระหว่างพระเจ้าและมนุษย์

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) วีรบุรุษแห่งความเชื่อที่ได้ดำเนินชีวิตและสละชีวิตเพราะความเชื่อในพระเยซูคริสต์ ถูกยกย่องว่าเป็นนักบุญและเป็นคนกลางที่คริสตชนสามารถอธิษฐานผ่านเพื่อทูลต่อพระเจ้าได้

2) คำอธิษฐานใดที่ไม่ได้รับคำตอบในพระนามของพระเยซู ก็ให้อธิษฐานทูลขอต่อพระแม่มารีย์ก็จะได้รับคำตอบแน่นอน (มีการอธิบายว่าพระเยซูทรงรักพระมารดามาก ถ้าพระมารดาขอพระองค์ก็จะทรงประทานให้เสมอ)

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) พระเยซูคริสต์เป็นคนกลางแต่ผู้เดียวระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

2) พระเจ้าจะทรงตอบคำอธิษฐานผ่านทางคำทูลขอที่ผ่านทางพระเยซูคริสต์

เท่านั้น

6. เรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) สนับสนุนให้คริสตสมาชิกราบไหว้รูปปั้นของพระแม่มารีย์ รูปปั้นของอัครทูตและรูปปั้นของนักบุญทั้งหลายในการประชุมของศาสนจักร โรมันคาทอลิก ค.ศ. 1526 ที่เมืองเตรนต์ (Trent) ได้เสนอว่า “คริสตจักรควรมีรูปปั้นของนักบุญและการกราบไหว้ก็เป็นสิ่งที่สมควรทำ”

2) กรุงโรมเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ครั้งหนึ่งในชีวิตคริสตสมาชิกรูปปั้นทุกคนต้องเดินทางมาแสวงบุญที่นี่ (เหมือนกับการที่คนมุสลิมต้องไปแสวงบุญที่นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย)

3) สิ่งของเครื่องใช้ของพระเยซู พระแม่มาเรียและเหล่านักบุญเป็นสิ่งของที่ศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์เดชในการรักษาโรคและการตอบคำอธิษฐาน เช่น ผ้าคลุมพระพักตร์ของพระเยซู สายรัดเอวของนางมาเรีย

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) ห้ามทำรูปเคารพสำหรับตน
- 2) พระเจ้าสถิตอยู่ในคริสตจักรของพระองค์ คือ ในตัวของผู้ที่เชื่อไม่ใช่

เฉพาะเจาะจงที่มหาวิหารในกรุงโรม

7. เรื่องบาปกำเนิดและการไถ่บาป

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) พระแม่มาเรียเป็นผู้ที่ไม่มีบาปกำเนิด
- 2) พระสันตะปาปาเป็นผู้ที่ถือฤกษ์เจดลึงกุศล
- 3) พระสันตะปาปาสามารถตั้งเงื่อนไข ที่จะรับความรอดได้ เช่น ทุกคนที่

อาสาไปรบในสงครามครูเสดจะได้รับการยกบาปทั้งหมด ผู้ที่บริจาคเงินซื้อใบบุญไถ่บาปจะได้รับการยกโทษบาปและช่วยให้พี่น้องพ้นจากแดนชำระได้

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) มนุษย์ทุกคนเป็นคนบาป
- 2) พระเยซูคริสต์เป็นผู้เดียวที่มีสิทธิอำนาจการยกบาป

8. เรื่องแดนชำระ

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) หลังจากที่คริสตชนตายจากโลกนี้ไปแล้ว จะต้องไปอยู่แดนชำระเพื่อชำระความบาปที่ได้ทำไปขณะที่มีชีวิตอยู่บนโลก บางคนอาจจะถูกชำระเป็นร้อย ๆ ปี ซึ่งเจ็บปวดทรมาน แต่ก็มีวิธีช่วยได้จากญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ในโลก ด้วยการนำเงินถวายเข้าคลังกุศลเพื่อช่วยวิญญาณที่ทนทุกข์เหล่านี้

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

ไม่มีการกล่าวถึงเรื่องแดนชำระในพระคัมภีร์ ตรงกันข้ามกลับให้ความมั่นใจต่อคริสตชนอย่างหนักแน่นในความรอดที่จะได้รับเพราะเหตุความเชื่อในพระเยซู

9. เรื่องพิธีศักดิ์สิทธิ์

โรมันคาทอลิก : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

- 1) พิธีศักดิ์สิทธิ์มีด้วยกัน 7 ประการ คือ
 - 1.1) ศีลบัพติศมา หรือศีลล้างบาป ผู้ที่รับทุกคนจะได้รับความรอด
 - 1.2) ศีลกำลัง ผู้ที่ได้รับศีลนี้จะได้รับพระคุณ 7 ประการ คือ พระดำริ (มีสติ

ของพระเจ้า) สติ - ปัญญา (เข้าใจสิ่งที่เราต้องเชื่อและต้องปฏิบัติ) ความคิดอ่าน (ตัดสินใจตามความเชื่อ)

กำลัง (ต่อสู้กับศัตรูฝ่ายวิญญาณ) ความรู้ (รู้ความจริงแห่งพระศาสนา) ความศรัทธา (รักพระเป็นเจ้าในฐานะเป็นพระบิดา) ความยำเกรง (เคารพพระเป็นเจ้า)

1.3) ศีลอุกฤษฏา เป็นศีลที่ต้องกระทำอย่างน้อยปีละครั้ง โดยต้องไป
สารภาพบาปต่อบาทหลวง

1.4) ศีลมหาสนิท เชื่อว่าขนมปังและเหล้าองุ่นเมื่อเข้าสู่พิธีจะเปลี่ยนเป็น
พระกายและพระโลหิตของพระเยซูคริสต์จริง

1.5) ศีลเจมิไขหรือศีลเสบียงสำหรับคนป่วยหรือคนชรา เพื่อเสริมกำลังใน
การเดินทางไปพบพระเจ้าหลังความตาย

1.6) ศีลบวช เป็นศีลเจมิผู้ที่เข้าดำรงตำแหน่งบรรพชิตของคาทอลิก

1.7) ศีลสมรส สำหรับการประสพพรของพระเจ้าแก่คู่สมรส

โปรเตสแตนต์ : มีความเห็นและการปฏิบัติ คือ

1) พิธีศักดิ์สิทธิ์ที่พระเยซูคริสต์ได้สั่งให้ปฏิบัติ มีเพียง 2 พิธี คือ พิธีบัพติศมา
และพิธีมหาสนิทเท่านั้น

2) ในเรื่องการแปรสารจากขนมปังและเหล้าองุ่น เป็นพระกายและพระโลหิต
เป็นเรื่องที่ไม่ได้กล่าวไว้ในพระคัมภีร์ ซึ่งขนมปังและเหล้าองุ่นเป็นอุปกรณ์ที่พระเยซูทรงใช้เพื่อสื่อความ
หมายถึงพระกายและพระโลหิตของพระองค์ที่ต้องแตกหักและหลั่งออกเพื่อไถ่โทษบาปของมนุษย์ทุกคน
จิตวิญญาณจะไปอยู่ในแผ่นดินของพระเจ้านิรันดร ดังนั้นความรอดของโปรเตสแตนต์ โดยการกลับใจใหม่
ของบุคคลนั้น ส่วนการอธิษฐาน โปรเตสแตนต์เชื่อว่าพระเยซูคริสต์เท่านั้นที่เป็นคนกลางระหว่างมนุษย์กับ
พระเจ้าและเราสามารถอธิษฐานด้วยตัวเองทุกหนทุกแห่ง เพราะพระเจ้าทรงสากลสถิต จึงไม่จำเป็นต้องพึ่ง
นักบวช เช่น บาทหลวงอย่างคาทอลิก ยิ่งกว่านั้น โปรเตสแตนต์สนับสนุนให้ผู้เชื่ออ่านพระคัมภีร์เพื่อเขาจะ
เติบโตเรื่องความเชื่อ หนุนใจให้เขาอธิษฐานเผื่อคนอื่น ๆ และการประกาศข่าวประเสริฐแก่คนที่ไม่เชื่อ
เพราะคนเหล่านั้นคือพี่น้องของเราที่ยังหาพระเจ้าพระบิดาไม่พบ

4.4 ศาสนาพราหมณ์

ศาสนาพราหมณ์เป็นศาสนาที่เก่าแก่และเชื่อว่าเกิดก่อนพุทธกาลไม่น้อยกว่า 5,000 ปี
ตลอดจนเป็นต้นตำหรับของศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม และอื่น ๆ

การเกิดของศาสนาพราหมณ์แตกต่างกับศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาพุทธ คริสต์ และ
อิสลาม ที่เกิดขึ้นเพราะมีคน ๆ หนึ่งค้นพบความสำเร็จในหลักธรรมแล้วสั่งสอนคนทั้งหลายในฐานะเป็น
ศาสดาคำสอนที่ท่านสอนก็เป็นศาสนา แต่ศาสนาพราหมณ์เป็นศาสนาที่ไม่มีศาสดา โดยคำสอนต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้นเพราะมีผู้รวบรวมลัทธิดั้งเดิมของชาวชมพูทวีป (อินเดีย - เนปาล) ร้อยกรองเข้าเป็นรูปของศาสนา
โดยมีการดัดแปลง แก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้เข้ากับความเชื่อถือของประชาชน ซึ่งเป็นข้อแตกต่างกับศาสนาอื่น
ในแง่ที่ดึงศาสนาไปหาความเชื่อของคน แทนที่จะดึงความเชื่อของคนเข้าหาศาสนา

4.4.1 ความเชื่อของศาสนาพราหมณ์

ศาสนาพราหมณ์เป็นศาสนาธรรมชาติ เป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะเอาชนะธรรมชาติ โดยมีความเชื่อว่าบางสิ่งบางอย่างที่มีอิทธิพลเหนือธรรมชาติ จึงทำให้เกิดความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เวลากลางคืน มองอะไรไม่เห็นก็เกิดความกลัว พอดวงอาทิตย์มีแสงสว่างก็จิตใจหายหวาดกลัว จึงนับถือพระอาทิตย์ (สุริยเทพ) จึงเป็นจุดเริ่มแรกของศาสนาที่นับถือพระอาทิตย์ ต่อมาเมื่อเห็นอากาศยอมให้พระอาทิตย์โคจรไปมาได้จึงนับถือวรุณ (วรุณเทพ) คือ เทวดาประจำอากาศ และประทานฝนให้อีกด้วย เป็นเหตุที่ทำให้ศาสนาพราหมณ์นับถือธรรมชาติ และอำนาจของธรรมชาติในนามของเทพ หรือเทวดา ต่อมาจึงเกิดเทวดาขึ้นมากมาย นอกจากนี้ศาสนาพราหมณ์สอนว่าในโลกนี้พระพรหมเป็นผู้สร้างโลกและสัตว์ต่าง ๆ มีอำนาจที่จะให้คุณให้โทษแก่มนุษย์ ด้วยเหตุนี้ชีวิตมนุษย์และสัตว์จะต้องเป็นไปตามบัญชาของพระพรหมทั้งสิ้น เรียกว่า พรหมลิขิต มนุษย์จึงต้องสวดสรรเสริญอ่อนน้อมสังเวทด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อท่านจะได้ประทานความสุขตลอดจนเมื่อตายแล้วจะได้ไปอยู่ใกล้ท่านและพราหมณ์ก็จะเป็นตัวแทนในการติดต่อกับพระเจ้า

4.4.2 คัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์

ในลัทธิพราหมณ์ถือคัมภีร์พระเวทเป็นหลัก คัมภีร์พระเวทนี้ห้ามเด็ดขาดไม่ให้เผยแพร่แก่ใครที่ไม่ใช่เป็นผู้อยู่ในวรรณะพราหมณ์ กษัตริย์ และแพศย์ คือ จะเผยแพร่แก่ผู้ที่อยู่ในวรรณะต่ำ คือ พวกคฤหบดี พวกนอกศาสนาพราหมณ์ หรือชาวต่างชาติไม่ได้ อนุমানว่าคัมภีร์พระเวท แต่งขึ้นเป็นระยะเวลาต่าง ๆ กัน ที่นับว่าเก่าแก่กว่าเพื่อน คือ ฤคเวท รุ่นหลังสุดคือ อุปนิษัต ตอนแรกมี 3 ตอน ตอนหลังเพิ่มเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ฤคเวท เป็นประมวล บทสวด สรรเสริญพระเป็นเจ้า กล่าวถึงเทพและชื่อของเทพทั้งหลาย
2. ยชุรเวท กล่าวถึง การบูชา และวิธีบูชาเทพต่าง ๆ เป็นการกล่าวถึงพิธีบูชายัญ
3. สามเวท กล่าวถึง คำสวด บูชาและสรรเสริญเทพเจ้าทั้งหลายเป็นบทสวดสำหรับใช้ทั่วไปในหมู่ชนในพิธีกรรมต่าง ๆ ส่วนใหญ่นำมาจากฤคเวท แม้ยชุรเวทเองก็ใช้เป็นบทสวดของประชาชนทั่วไปเช่นกัน
4. อถรรพเวท กล่าวถึง บทสวด ที่ว่าด้วย คาถาอาคม ที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์ มนต์ หรือเคล็ดลับที่ทำให้เกิดความเจริญหรือเสื่อม ทำให้รักหรือตาย เป็นต้น

4.4.3 หลักธรรมของศาสนาพราหมณ์

ศาสนาพราหมณ์เป็นศาสนาที่มีวิวัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับ จนกระทั่งเป็นศาสนาในรูปของปรัชญา เป็นการก้าวออกจากความเชื่อในรูปของศรัทธาล้วน ๆ มาเป็นการใช้ปัญญาค้นหาความจริงขั้นสุดท้าย โดยในตอนแรกสอนให้ประชาชนเชื่อฟังและปฏิบัติตามคัมภีร์พระเวททั้ง 4 คือ ให้นับถือสักการะ และสวดบูชาสรรเสริญเทพเจ้าทั้งหลาย ต่อมาพวกพราหมณ์ได้แสดงปัญญาโดยเขียนคัมภีร์ฤคเวทขึ้นใหม่ โดยกำหนดให้โลกและชีวิตมีการเวียนว่ายตายเกิด และกำหนดเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ไว้ 3 พระองค์

ซึ่งเป็นเทพเจ้าที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดของโลก (สังสารวัฏ) คือ พระพรหมผู้สร้าง มนุษย์ สรรพสิ่งและจักรวาล วิษณุหรือนารายณ์ผู้รักษา ศิวะหรืออิศวรผู้ทำลายล้างสิ่งชั่วร้ายโดยเทพเจ้าทั้งสามนี้ เรียกว่า ตรีมูรติ

สมัยต่อมาพราหมณ์ได้กำหนดคำสอนทั้งหลายในคำภีร์พระเวทโดยถือเป็นคำสอนที่สำคัญและถือว่าชีวิตมนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ ถูกพระพรหมลิขิตไว้แล้ว นอกจากนี้ยังทรงสร้างมนุษย์ 4 วรรณะ คือ พระพราหมณ์ (นักบวช) กษัตริย์ (นักรบ) แพศย์ (พ่อค้า) ศูทร (กรรมกร)

4.4.4 อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์

พราหมณ์อพยพมาจากอินเดียมาอยู่ในประเทศเขมร มีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ โกลนทัณฐะ ได้เข้าหญิงเขมรเป็นภริยา ต่อมาพราหมณ์มีอำนาจในราชอาณาจักรขอม และยังขยายอำนาจครอบคลุมแผ่นดินที่เป็นของไทยจนทุกวันนี้ ศาสนาพราหมณ์จึงขยายตามมาด้วย ไทยจึงได้ศาสนาพราหมณ์โดยทางนี้

ในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์ได้ทรงชุบเลี้ยงพราหมณ์ และทรงเคารพนับถือพิธีกรรมต่าง ๆ ของพราหมณ์อยู่ไม่น้อย สักกียานที่ปรากฏคือเสาชิงช้าที่อยู่ตรงหน้าวัดสุทัศน์ ซึ่งเป็นที่ทรงประกอบพิธีประจำ แต่ต่อมาการเชื่อถือพิธีลดน้อยลง แม้จะมีอยู่บ้างก็เพื่อจะให้เป็นที่ประเพณี อย่างไรก็ตามเราต้องยอมรับว่าศาสนาพราหมณ์กับพุทธศาสนามีอิทธิพลในสังคมไทยไม่น้อย เช่น พิธีต่าง ๆ หลายอย่างมีพิธีพราหมณ์เข้าไปร่วมด้วยเสมอ จนยากที่จะแยกออกจากกันได้ เช่น การสถาปนามกุฎราชกุมาร ปลูกบ้าน แรกนาขวัญ เป็นต้น อีกประการหนึ่งคตินิยมทางพระพุทธศาสนาได้มุ่งขัดแย้งต่อสิ่งปลีกย่อยเช่นพิธีกรรมในศาสนาพราหมณ์ด้วยเห็นว่ามีเจตนาริสุทธ์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความสบายใจ ดังนั้น พุทธศาสนิกชนจึงปฏิบัติพิธีทางพราหมณ์ได้เพราะไม่มีข้อห้ามไว้ เช่น พิธีลอยกระทง พิธีปลูกสร้างศาลพระภูมิ ฯลฯ

4.5 ศาสนาฮินดู

เป็นศาสนาของชาวฮินดู บางท่านอาจจะเรียกว่า “ศาสนาธรรม” ซึ่งแปลว่า ธรรมหรือศาสนาอันเป็นของเก่าแก่หรือนิรันดร์ หรืออาจจะเรียกว่า “ไวทิกธรรม” ที่มีความหมายว่า ธรรมหรือศาสนาที่เนื่องด้วยคำสอนในพระเวท โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่เบนนาริสหรือเมืองพาราณสี ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของตระกูลพราหมณ์

ศาสนาฮินดูที่มีมาจากศาสนาพราหมณ์ โดยถือพระพรหมเช่นกัน และมีการแก้ไขเพิ่มเติมจากของเดิม ซึ่งลักษณะที่ต่างกันก็คือจำนวนพระเจ้า และแต่ละลัทธิมีการเน้นการบูชาความศรัทธาในพระเจ้าแต่ละองค์ ศาสนาพราหมณ์ยึดถือพระพรหมองค์เดียว โดยยึดหลักว่าหนึ่งเท่านั้น ไม่มีสอง สิ่งทีนอกเหนือจากพระพรหมคือมายาหรือสิ่งหลอกลวง แต่ศาสนาฮินดูถือว่าโลहितของพระพรหมทำให้เกิดเทพอีกองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าพระรุทธะ แล้วพระรุทธะยังแบ่งภาคหรือที่เรียกว่าอวตารออกเป็นเทพอีกสององค์ คือ พระศิวะ และพระนารายณ์ (วิษณุ) แล้วเทพทั้งสองยังแบ่งได้อีกมากมาย เมื่อเกิดลัทธิอวตารขึ้น ประชาชนจึงหันมาสนใจภาคอวตารมากขึ้นต่อภาคพระศิวะและพระนารายณ์ เพราะถือเป็นภาคที่ช่วยเหลือ

โลก คือ คัมภีร์มหาการตะว่าด้วยพระวิษณุ (นารายณ์) ได้อวตารลงมาในโลกเป็นพระกฤษณะในร่างของมนุษย์ การที่ชาวฮินดูมีพระเป็นเจ้าอวตารมาสู่โลกมนุษย์เพื่อช่วยดับทุกข์เข็ญ ทำให้มนุษย์อบอุ่นใจ เพราะพระเป็นเจ้ามาเป็นมนุษย์ มามีชีวิตทุกข์สุขเช่นเดียวกัน พุดจาขอร้องกัน ได้ ตีกว่าเป็นเทพเจ้าอยู่บนสวรรค์คอยรับแต่เครื่องพลีกรรมของมนุษย์แต่อย่างเดียว โดยไม่ได้เห็นหน้าตากันจึงสู้แบบเป็นมนุษย์ไม่ได้และคราวใดที่โลกเดือดร้อนถ้าเค็ญถึงขั้นต้องพึ่งพระเจ้าพระองค์ก็จะอวตารมาเป็นรูปใดรูปหนึ่งเพื่อช่วยเหลือ

การมีเรื่องอวตารนี้ทำให้เกิดแยกออกเป็น 2 นิกาย คือ ไภษณะ ซึ่งนับถือพระวิษณุ กับ นิกายไศวะ ซึ่งนับถือพระศิวะอันเป็นภาคอวตารปางหนึ่งของพระพรหม แต่ละนิกายก็เชิยร์พระเป็นเจ้าของตนเสียดิสลอล พร้อมกับกกดพระเป็นเจ้าอีกฝ่ายหนึ่งให้ต่ำกว่า จนกระทั่งมีผู้คิดตั้ง ลัทธิตรีบูรณขึ้น ซึ่งเป็นลัทธิว่าด้วยพระเป็นเจ้าทั้งสาม คือ พระพรหม พระวิษณุ พระศิวะ เป็นพระเจ้าร่วมกัน โดยพระพรหมมีหน้าที่สร้างโลก พระวิษณุมีหน้าที่ถนอมรักษา พระศิวะมีหน้าที่ทำลายเพื่อสร้างใหม่ของพระพรหม อันที่จริงตามทฤษฎีก็เป็นสิ่งดี เพราะเป็นการช่วยไม่ให้เกิดการแตกแยก แต่ในทางปฏิบัติประชาชนก็ยังคงนับถือพระเจ้าของตนเป็นเลิศอยู่

การบูชา

พิธีกรรมของศาสนาฮินดูกับศาสนาพราหมณ์ต่างกันตรงที่ว่า พราหมณ์นิยมการบูชาบวงสรวงต่อพระพรหมเป็นส่วนใหญ่ ส่วนฮินดูเมื่อมีพระเจ้า 2 ฝ่าย ซึ่งมีนิสัยเดชาภาพและฤทธิ์ต่างกันจึงบูชาแยกกันออกไปให้เป็นที่พอพระทัยของแต่ละองค์

นอกจากนี้ ฮินดูมีเทพเจ้ามากมาย และประชาชนฮินดูในวาระที่ถูกกีดกัน ไม่สามารถจะถือเทวดาของพวกในวาระสูง จึงจำต้องสร้างเทวดาของตนขึ้นมาบูชาเฉพาะในวาระของตน โดยมีเทพเจ้าประจำเทวาลัย และเทพประจำหมู่บ้าน เทพประจำครอบครัว เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่อยู่วาระต่ำยังมีเทพเจ้าแยกออกไปอีกมากมาย เช่น เจ้าแม่กาลี เทพลิง เทพงู เทพช้าง เทพกำหนดเพศหญิง และบางทีก็มี ความลามกอนาจารรวมอยู่ด้วย โดยเฉพาะทางตอนใต้ของประเทศอินเดีย แทบจะกล่าวได้ว่ายังคงถือลัทธิผีสางเทวดาอยู่ในระดับต่ำ อันเป็นความเชื่อแต่เดิม กล่าวกันว่าประชากรอินเดียประมาณสี่ในห้า ยังคงยึดถือผีสางเทวดา ซึ่งมีประจำท้องถิ่นมาแต่เดิม โดยเฉพาะมักจะเป็นพวกปีศาจหญิงจำพวกเจ้าแม่ และมีการฆ่าสัตว์บูชาัญกันอยู่ไม่น้อย ซึ่งตรงกันข้ามกับฮินดูวาระสูงที่บูชาเทพเจ้าเก่า เช่น พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ มีข้อน่าสังเกตว่าฮินดูห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ โดยเฉพาะวัว ซึ่งถือเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ด้วยเหตุนี้ เวลาวัวเดินไปไหนไม่ว่าจะเป็นท้องถนนหรือที่ไหนจะไม่มีกรไล่ ซึ่งจะปรากฏเสมอในบางเมืองของประเทศอินเดีย

4.6 ศาสนาซิกข์

4.6.1 ประวัติศาสดา

ศาสนาซิกข์ เป็นศาสนาประเภทเอกเทวนิยม มีท่านคุรุนานักเทพ เป็นศาสดาองค์ที่ 1 สืบต่อมา ถึงท่านคุรุ โควินทสิงห์ เป็นศาสดาองค์ที่ 10 มีสุวรรณวิหารตั้งอยู่ที่เมือง อัมริตสา แคว้นปัญจาป ประเทศอินเดีย เป็นศูนย์กลางชาวซิกข์ทั่วโลก ตามที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ มีประมุขแห่งศาสนาซิกข์ อยู่สิบท่านด้วยกันคือ

1. คุณานัก ก่อนสิ้นชีพไม่สามารถฟังลูกชายสองคนเป็นผู้สืบทอดทางลัทธิได้ ท่านจึงได้ประกาศแต่งตั้งศิษย์ที่รักของท่านคนหนึ่งซึ่งเป็นคนพื้นเชื้อกษัตริย์ชื่อลาหิณา (Lahina) เป็นผู้สืบทอด แต่เนื่องจากศิษย์ผู้นี้มีการเสียดสีต่อท่านคุณานักตลอดมา ท่านจึงเปลี่ยนนามให้ใหม่ว่าอังคัต (Angal) แปลว่า ผู้เสียดสีร่างกาย

2. คุณอังคัต (พ.ศ. 2081 - 2095) ท่านผู้นี้เป็นนักภาษาศาสตร์ สามารถเผยแพร่คำสอนของอาจารย์ไปได้ยิ่งกว่าคุณนใด ท่านเป็นคนแรกที่แนะนำสาวกให้นับถือคุณานักว่า เป็นพระเจ้าองค์หนึ่ง

3. คุณอมาร์ ทาส (Amardas พ.ศ. 2095 - 2117) ท่านเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่า เป็นคนสุภาพ ได้ตั้งองค์การลัทธิซิกข์ขึ้นมาเป็นอันมาก ได้ชื่อว่าเป็นผู้ส่งเสริมลัทธิซิกข์ไว้ได้อย่างมั่นคง

4. คุณรามทาส (Ramsas พ.ศ. 1117 - 2124) ท่านเป็นผู้สร้างศูนย์กลางของลัทธิซิกข์ไว้แห่งหนึ่งให้ชื่อว่า “หริมนเทียร” คือวิหารซิกข์ไว้ในทะเลสาบเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแคว้นลาฮอร์ สถานที่ดังกล่าวเรียกว่าอมฤตสระ กลายเป็นที่บำเพ็ญบุญ ศูนย์กลางของลัทธิซิกข์เช่นเดียวกับเมืองเมกกะ ศูนย์กลางของลัทธิอิสลาม ท่านได้ตั้งแบบแผนไว้ว่า ผู้สืบทอดตำแหน่งครู จำเป็นต้องเป็นเชื้อสายของตนเอง ดังนั้นท่านได้แต่งตั้งบุตรชายของท่านเป็นครูต่อไป

5. คุณอรชุน (Arjan พ.ศ. 2124 - 2149) เป็นผู้รวบรวมคัมภีร์ในลัทธิซิกข์ได้มากกว่าผู้ใด คัมภีร์ที่รวบรวมเก็บจาก โอวาทของครูทั้งสี่ท่านที่ผ่านมา และได้เพิ่ม โอวาทของท่านเองไว้ในคัมภีร์ด้วย เป็นผู้ออกบัญญัติว่า ชนชาติซิกข์ ต้องแต่งตัวด้วยเครื่องแต่งกายของศาสนานิยม ไม่นิยมแต่งตัวด้วยวัตถุมิราคาแพง ตั้งกฎเกณฑ์เก็บภาษีเพื่อบำรุงศาสนา ได้ชื่อว่าเป็นผู้เผยแพร่ลัทธิได้อย่างกว้างขวาง เสริมสร้างหริมนเทียรขึ้นเป็น สุวรรณวิหาร สิ้นชีพในการต่อสู้กับกษัตริย์กรุงเดลี

6. คุณหริโควินทะ (Hari Covind พ.ศ. 2149 - 2181) เป็นครูคนแรกที่สอนให้ชาวซิกข์นิยมดาบให้ถือดาบเป็นเครื่องหมายของชาวซิกข์ ผู้เคร่งครัดในศาสนาเป็นผู้ส่งเสริมกำลังทหาร สั่งสอนให้ชาวซิกข์เป็นผู้กล้าหาญด้านทานศัตรู (ซึ่งเข้ามาครองดินแดนอินเดียอยู่ในขณะนั้น)

เป็นที่น่าสังเกตว่า นับตั้งแต่สมัยนี้เป็นต้นไป เรื่องของศาสนาซิกข์ เป็นเรื่องของอาวุธ เรื่องความกล้าหาญ เพื่อต่อสู้ศัตรูผู้มารุกรานแผ่นดิน

7. คุณหริไร (Hari Kishan พ.ศ. 2181 - 2207) ท่านผู้นี้ได้ทำการรบด้านทาน โอรั้งเซฟกษัตริย์มุสลิมในอินเดีย

8. คุณหริกิชัน (Hari Kishan พ.ศ. 2207 - 2218) ได้ดำเนินการเผยแพร่ลัทธิด้วยการต่อต้านกษัตริย์โอรั้งเซฟ เช่นเดียวกับคุณหริไร

9. กุรุเทคพาหาทูร์ (Tegh Bahadur พ.ศ. 2218 - 2229) เป็นนักรบที่กล้าสามารถต้านทานการรุกรานของกษัตริย์อิสลามที่เข้ามาครอบครองอินเดีย และข่มขู่ศาสนาอื่น ท่านได้เผยแพร่ศาสนาซิกข์ออกไปได้กว้างขวาง สุดเขตตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย และแผ่มาทางใต้จนถึงเกาะลังกา ท่านได้ต้านทานอิสลามทุกทาง พวกมุสลิมในสมัยนั้นไม่กล้าสู้รบกับคุรุท่านนี้ได้

10. กุรุ โควินทสิงห์ (Covind Singh พ.ศ. 2229 - 2251) เป็นบุตรของคุรุเทคพาหาทูร์ เป็นผู้ริเริ่มตั้งบทบัญญัติใหม่ในศาสนาซิกข์ ด้วยวิธีปลุกใจศาสนิกษ์ให้เป็นนักรบต่อต้านกษัตริย์มุสลิมผู้เข้ามาข่มขู่ศาสนาอื่น เพื่อจรรโลงชาติ ท่านได้ตั้งศูนย์กลางการเผยแพร่ลัทธินิกายซิกข์อยู่ที่เมืองดักคา (Dacca) และแคว้นอัสสัมในเบงกอลตะวันออก ท่านได้ประกาศแก่นักศาสนิกษ์ทั้งหลายว่า ทุกคนควรเป็นนักรบต่อสู้กับศัตรู เพื่อจรรโลงชาติ ศาสนาของตน ซิกข์ทุกคนต้องเป็นคนกล้าหาญ คำว่า “สิงห์” อันเป็นความหมายของความกล้าหาญ เป็นชื่อของบรรดาศาสนิกษ์แห่งศาสนาซิกข์มาตั้งแต่นั้น และ “สิงห์” ทุกคนต้องรวมเป็นครอบครัวบริสุทธ์

4.6.2 พระคัมภีร์

เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเคารพสูงสุด จัควางในที่สูงบนแท่นบูชา จะต้องเป็นผู้ปรนนิบัติ พระคัมภีร์อยู่เสมอ คือการศึกษาและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ชาวซิกข์ทุกคนจะต้องถอดรองเท้า และ โปกศิริษะ ก่อนเข้าไปในโบสถ์จะต้องเข้าไปกราบพระคัมภีร์ด้วยความเคารพเสียก่อน

คัมภีร์ของศาสนาซิกข์เรียกว่า ครันถ - ซาหิปหรือคันถะ (ในภาษาบาลี) หมายความว่าคัมภีร์หรือหนังสือ ส่วนใหญ่เป็นคำร้อยกรองสั้น ๆ รวม 1,430 หน้า มีคำไม่น้อยกว่าล้านคำ มี 5,894 โสลก โสลกเหล่านี้เข้ากับทำนองสัจจิตได้ถึง 30 แขนง ป็นเป็นเล่มได้ 37 เล่ม ภาษาที่ใช้ในคัมภีร์มีอยู่หกภาษาหลักคือ ปัญจาปี (ภาษาประจำแคว้นปัญจาปอันเป็นถิ่นเกิดของศาสนา) มุลตานี เปอร์เซีย นพราคริตฮินดีและมารถี

ชาวซิกข์โบราณประมาณร้อยละ 90 เช่นเดียวกับศาสนิกชนในศาสนาอื่น ที่ไม่เคยรอบรู้คัมภีร์ของศาสนาของตน ดังนั้น คัมภีร์จึงกลายเป็นวัตถุศักดิ์สิทธิ์ ผู้ไม่เกี่ยวข้องไม่สามารถแตะต้องได้ที่หริมนเทียรหรือสุวรรณวิหาร ในเมืองอมฤตสรา แคว้นปัญจาป มีสถานที่ประดิษฐานคัมภีร์ถือเป็นศูนย์กลางศาสนาซิกข์

ในวิหารของศาสนาซิกข์ไม่บังคับให้มีรูปเคารพนอกจากคัมภีร์ ให้ถือว่าคัมภีร์นั้นคือตัวแทนของพระเจ้า ทุกเวลาเช้า ผู้รักษาวิหาร จะนำผ้าปกคั้นราคาแพงมาห่มห่อคัมภีร์ เป็นการเปลี่ยนผ้าคลุมทำความสะอาดวางคัมภีร์ลงบนแท่นภายในม่าน ซึ่งปกด้วยเกล็ดเพชร ก่อนพิธีสวดในเวลาเช้า ครั้นตกเย็นก็นำคัมภีร์ไปประดิษฐานไว้บนตั่งทองในห้องพิเศษ ไม่ยอมให้ฝุ่นละอองจับต้องได้

คัมภีร์เดิมหรือช่วงแรกของศาสนานี้เรียก อาทิกันถะ รวบรวมโดยคุรุท่านที่ห้า คือคุรุอรชุน (เทพ) ประมวลจากนानาโอวาทซึ่งคุรุท่านแรกคือคุรูนานัก และ โอวาทของคุรุท่านต่อ ๆ มา

พร้อมทั้งวาณี (คำภานิต) ของภคัตคือ ประชาชนผู้ที่มีความรักคืออย่างยิ่งต่อลัทธินี้อีก 11 ท่านและมีวาณี
ของภคัตผู้มีอาชีพประจำสกุลมารวมไว้ในอาทิลันถะด้วย

ในเวลาต่อมาได้มีการรวบรวมโอวาทของครูอีกครั้งหนึ่ง โดยครูโควินทสิงห์ได้
รวบรวมโอวาทของครูเทพาหาทรร่วมเป็นคัมภีร์คันท - ซาหิป อันสมบูรณ์

4.6.3 จริยธรรมของซิกข์

คำสอนตามคัมภีร์คันท - ซาหิป ซึ่งบรรดาท่านครูทั้งหลายได้ประกาศไว้เกี่ยวกับ
จริยธรรมอันเป็นเครื่องยังสังคม และประเทศชาติให้มั่นคงอยู่ได้ และยังจิตใจของผู้ปฏิบัติให้บรรลุถึงความ
ผาสุกขั้นสุดท้ายได้มีนัยโดยสังเขปคือ

เกี่ยวกับพระเจ้า “รูปทั้งหลายปรากฏขึ้นตามคำสั่งของพระเจ้า (อกาลปुरुช)
สิ่งมีชีวิตทั้งหลายอุบัติมาตามคำสั่งของพระเจ้า บุตรธิดาจะารู้ถึงกำเนิดบิดามารดาได้อย่างไร โลกทั้งหมด
ร้อยไว้ด้วยเส้นด้ายคือคำสั่งของพระเจ้า”

“มนุษย์ทั้งหลายมีพระบิดาผู้เดียว เราทั้งหลายเป็นบุตรของท่าน เราจึงเป็นพี่น้อง
กัน”

“พระเจ้าผู้สร้าง โลก (อกาลปुरुช) สิ่งสถิตอยู่ในสิ่งทั้งหลายที่พระเจ้าสร้างและสิ่ง
ทั้งหลายก็อยู่ในพระเจ้า”

“อ้าหล่า (อัลลอฮ) ได้สร้างแสงสว่างเป็นครั้งแรก สัตว์ทั้งหลายอุบัติมา เพราะ
ศักดิ์ของอ้าหล่า สิ่งที่อ้าหล่าสร้างขึ้น เกิดมาแต่แสงสว่างนั้นเองจึงไม่มีใครสูง ไม่มีใครต่ำ ใครจะไม่ถามถึง
วรรณะ และกำเนิดของท่าน ท่านจงแสวงหาความจริง ซึ่งพระเจ้าแสดงแก่ท่านวรรณะ และกำเนิดของท่าน
เป็นไปตามจารีตของท่านเอง”

“อย่าให้ใครถือตัวเพราะวรรณะของตน ผู้ซึ่งรู้จักพรหมนั้นแหละเป็นพราหมณ์
อย่าถือตัวเพราะวรรณะความถือตัวเช่นนี้ เป็นบ่อเกิดแห่งความชั่ว ฯลฯ”

“คนทั้งหลาย บ้างก็เป็นอุทาสี สันยาसी โยคี พรหมจารี ยติ อินธุ ตรีกี ฯลฯ บาง
คนเป็นอิมานซาฟิจึงถือว่าคนทั้งหลายเป็นวรรณะเดียวกันหมด กร.ตา (ผู้สร้าง โลกตามสำนวนฮินดู) และ
กริม (อ้าหล่าตามสำนวนมุสลิม) เป็นผู้เดียวกัน เป็นผู้เผื่อแผ่ประทานภัยอย่าเข้าใจผิด เพราะความสงสัย และ
เชื่อไปว่ามีพระเจ้าองค์ที่สอง ทั้งหลายจงปฏิบัติแต่พระเจ้าองค์เดียว คนทั้งหลายย่อมมีพระเจ้าเดียว ท่านจงรู้
ไว้ซึ่งรูปเดียวและวิญญาณเดียว”

เกี่ยวกับการสร้างโลก ซิกข์สอนว่า แต่เริ่มแรกมีแต่อกาลปुरुช ต่อมาหมอกและ
ก๊าซหมุนเวียนอยู่ได้ล้าน โกลุปี จึงมีธรณี ดวงดาว น้ำ อากาศ ฯลฯ อุบัติขึ้นมา มีชีวิตอุบัติขึ้นมาบนสิ่งเหล่านี้
นับด้วยจำนวน 8,400,000 ชนิด มนุษย์มีฐานะสูงสุด เพราะมีโอกาสบำเพ็ญธรรม เป็นการฟอกดวงวิญญาณ
ให้สะอาดอันเป็นหนทางให้หลุดพ้นจากการเกิดการตาย

ซิกข์สอนว่า โลกมีมากต่อมาก ดวงสุริยะ ดวงจันทร์ ก็มีมากต่อมาก อากาศและ
อวกาศก็กว้างใหญ่ไพศาลอันผู้มีกิเลสยากที่จะหยั่งรู้ได้

เกี่ยวกับเศรษฐกิจสังคม ชิกข์สอนว่า

1. ให้ตื่นแต่เช้าอย่างน้อยครึ่งชั่วโมงก่อนรุ่งอรุณ
2. ตื่นแล้วให้บริกรรมทางธรรมเพื่อฟอกจิตใจให้สะอาด
3. ให้ประกอบสัมมาชีพ
4. ให้แบ่งส่วนของรายได้ 10 ส่วน มอบให้แก่กองการกุศล
5. ให้ละเว้นการเสพของมีนเมา ประพฤติผิดประเวณี

เกี่ยวกับประเทศชาติ ศาสนาชิกข์ตั้งขึ้นโดยคุรุนานัก ผู้มองเห็นภัยที่ประเทศชาติกำลังได้รับอยู่จากคนต่างชาติ และคนในชาติเดียวกัน จึงได้ประกาศธรรมสั่งสอนคน เพื่อความดำรงอยู่ของชาติ คุรุวาณิชของท่านเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้รับฟังมีความสามัคคีมีความรักชาติ โดยไม่เกลียดชาติอื่น

ต่อมาในสมัยคุรุโควินทสิงห์ ท่านได้สั่งสอนให้ชาวชิกข์เป็นทหารหาญ เสียดสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อชาติ คุรุหลายท่านเช่นคุรุอรชุนเทพ และคุรุเทคบาหาทูร์ ได้สละชีพเพื่อชาติและศาสนา และบางท่านสละชีพ เพื่อป้องกันศาสนาฮินดู กล่าวคือ

- คุรุอรชุนเทพ ถูกกษัตริย์อิสลามคือ ชาห์นคีร์บังคับไม่ให้ท่านประกาศศาสนา ท่านถูกจับขังที่ป้อมเมืองลาฮอร์ ถูกทรมานให้นั่งบนแผ่นเหล็กเผาไฟ และถูกโบยด้วยทราชิวร์ร้อนบนร่าง กษัตริย์ชาห์นคีร์บังคับให้ท่านเลิกประกาศศาสนาชิกข์ และหันมาประกาศศาสนาอิสลามแทน แต่ท่านไม่ยอมทำตามจึงถูกนำตัวไปใส่หม้อต้ม และถูกนำตัวไปถ่วงในแม่น้ำระวีจนเสียชีวิต เมื่อปี พ.ศ. 2149
- คุรุเทคบาหาทูร์ ถูกกษัตริย์อิสลามประหาร เพราะเรื่องการประกาศศาสนาชิกข์ เช่นกัน

ในการกู่เอกราชของประเทศอินเดีย ปรากฏว่าชาวชิกข์ได้สละชีวิตเพื่อการนี้เป็นจำนวนมาก

เกี่ยวกับฐานะของสตรี ศาสนาชิกข์ยกสตรีให้มีฐานะเท่าบุรุษ สตรีมีสิทธิในการศึกษา ร่วมสวดมนต์หรือเป็นผู้นำในการสวดมนต์เท่ากับบุรุษทุกประการคุรุนานักให้โอวาทแก่พวกพราหมณ์ผู้เคร่งในวรรณะสี่ไว้ว่า “พวกท่านประณามสตรีด้วยเหตุใด สตรีเหล่านี้เป็นผู้ให้กำเนิดแก่ราชา คุรุ ศาสตรา และแม้แต่ตัวท่านเอง”

เกี่ยวกับเสมอภาคและเสรีภาพ คุรุนานักสอนว่า “โลกทั้งหมดเกิดจากแสงสว่างอันเดียวกัน คือ (พระเจ้า) จะว่าใครดีใครชั่วกว่ากันไม่ได้”

คุรุโควินทสิงห์ สอนว่า สุเหร่า มณเฑียร วิหาร เป็นสถานที่บำเพ็ญธรรมของคนทั้งหลายเหมือนกันที่เห็นแตกต่างกันบ้าง เพราะความแตกต่างแห่งกาลและเทศะ

วิหารของชิกข์มีประตูสี่ด้าน หมายความว่าเปิดรับคนทั้งสี่ทิศ คือ ไม่จำกัดชาติ ศาสนา เพศ หรือวรรณะใดในการประชุมทางศาสนาทุกคน ได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาค ผู้แจกหรือผู้รับแจก

อาหารจากโรงงานของกองการกุศล จะเป็นคนในวรรณะใด ๆ ชาติใดก็ได้คนทุกฐานะ ต้องนั่งกินอาหารในที่เสมอหน้ากัน

เรื่องของโรงอาหารเป็นสิ่งสำคัญมากของศาสนสถาน กุรุรามทาส ได้ตั้งกฎไว้ว่า ใครจะเข้าพบท่านต้องรับอาหารจากโรงงานเสียก่อน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า รับหลักการเสมอภาคของท่านคุรุครั้งหนึ่งอัครมหาราชไปพบท่านเห็นท่านนั่งกินอาหารในที่เดียวกับสามัญชน ทำให้ อัครมหาราชพอพระทัย ถวายเงินปีแด่ท่านคุรุผู้นี้

อีกประการหนึ่งจะเป็นผู้ใดก็ตามจะต้องปฏิบัติสังคิต (พิธีชมนมศาสนา) ด้วยมือของตนเองคือต้องเขี่ยรองเท้า ตักน้ำ ทำทุกอย่างด้วยตนเอง ไม่มีใครได้รับยกเว้นเป็นพิเศษ ผู้ใดปฏิบัติตามได้มาก ยิ่งเป็นศิษย์ที่ดีมาก

4.6.4 ศาสนาซิกข์ในประเทศไทย

ชาวซิกข์ส่วนมากยึดอาชีพค้าขายอิสระ บ้างก็แยกย้ายถิ่นฐานทำมาหากินไปอยู่ต่างประเทศบ้าง ก็เดินทางไปมาระหว่างประเทศ ในบรรดาชาวซิกข์ดังกล่าว มีพ่อค้าชาวซิกข์ผู้หนึ่งชื่อนาย กิรปาราม มาคาน ได้เดินทางไปประเทศอัฟกานิสถาน เพื่อหาซื้อสินค้าแล้วนำไปจำหน่ายยังบ้านเกิด สินค้าที่ซื้อครั้งหนึ่งมีผ้าพันธุ้ครวมอยู่ด้วยหนึ่งตัว เมื่อขายสินค้าหมดแล้ว ได้เดินทางมาแวะที่ประเทศสยาม โดยได้นำผ้าตัวดังกล่าวมาด้วย เขาได้มาอาศัยอยู่ในพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์สยาม ได้รับความอบอุ่นใจเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อเขามีโอกาสเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เขาจึงได้กราบบังคมทูลน้อมเกล้าฯ ถวายผ้าตัวโปรดของเขาแด่พระองค์ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเห็นในความจงรักภักดีของเขา พระองค์จึงได้พระราชทานช้างให้เขาหนึ่งเชือก ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นในระหว่างเดินทางกลับอินเดีย

เมื่อเขาเดินทางกลับมาถึงอินเดียแล้วเห็นว่า ของที่เขาได้รับพระราชทานมานั้น สูงค่าอย่างยิ่งควรที่จะเก็บรักษาให้สมพระเกียรติยศแห่งพระเจ้ากรุงสยาม จึงได้นำช้างเชือกนั้น ไปถวายพระราชานแห่งแคว้นแคชเมียร์และขำมูพร้อมทั้งเล่าเรื่องที่ตนได้เดินทางไปประเทศสยาม ได้รับความสุข ความสบายจากพี่น้องประชาชนชาวสยาม ซึ่งมีพระเจ้าแผ่นดินปกครองด้วยทศพิธราชธรรมเป็นที่ยกย่องสรรเสริญของประชาชน ถวายการขนานนามของพระองค์ว่า พระปิยมหาราช

พระราชานแห่งแคว้นแคชเมียร์ได้ฟังเรื่องราวแล้วก็มีความพอพระทัยอย่างยิ่ง ทรงรับช้างเชือกดังกล่าวเอาไว้แล้วขึ้นระวางเป็นราชพาหนะต่อไป พร้อมกับมอบแก้วแหวนเงินทอง ให้นายกิรปารามมาคานเป็นรางวัล จากนั้นเขาก็ได้เดินทางกลับบ้านเกิด ณ แคว้นปัญจาป แต่ครั้งนี้เขาได้รวบรวมเงินทองพร้อมทั้งชักชวนเพื่อนพ้องให้ไปตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารพระเจ้ากรุงสยามตลอดไป

ต่อมาไม่นานผู้คนที่เขาได้ชักชวนไว้ก็ทยอยกันมาเรื่อย ๆ ดังนั้นศาสนสถานแห่งแรกจึงได้ถูกกำหนดขึ้น โดยศาสนิกชนชาวซิกข์ได้เช่าเรือนไม้หนึ่งคูหาที่บริเวณบ้านหม้อ หลังโรงพยาบาลนครเฉลิมกรุงปัจจุบันเมื่อปี พ.ศ. 2455 มาตกแต่งให้เหมาะสมเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ

ต่อมาเมื่อสังคมซิกข์เติบโตขึ้น จึงได้ย้ายสถานที่จากที่เดิมมาเข้าบ้านหลังใหญ่กว่าเดิม ณ บริเวณห้วมถนนวนพาทูร์ด และถนนจักรเพชรปัจจุบัน แล้วได้อัญเชิญพระมหาคัมภีร์อาทิกรันถ์มาประดิษฐานเป็นองค์ประธาน มีการสวดมนต์ปฏิบัติศาสนกิจเป็นประจำทุกวัน ไม่มีวันหยุดนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 เป็นต้นไป จนถึงปี พ.ศ. 2475 ศาสนิกชนชาวซิกข์จึงได้รวบรวมเงิน เพื่อซื้อที่ดินผืนหนึ่งเป็นกรรมสิทธิ์เป็นจำนวนเงิน 16,200 บาท และได้ก่อสร้างอาคารเป็นตึกสามชั้นครึ่ง ด้วยเงินจำนวนอีกประมาณ 25,000 บาท เป็นศาสนสถานถาวรใช้ชื่อว่า ศาสนสถานสมาคมศรีคุรุสิงห์สภา สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2476

ต่อมาเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ศาสนสถานแห่งนี้ถูกระเบิดจากฝ่ายสัมพันธมิตรถึงสองลูกเจาะเพดานคาถไฟาลงมาถึงชั้นล่างถึงสองชั้น แต่ถูกระเบิดดังกล่าวด้าน แต่ก็ไม่ทำให้ตัวอาคารร้าวไม่สามารถใช้งานได้ หลังจากได้ทำการซ่อมแซมมาระยะหนึ่ง อาคารดังกล่าวใช้งานได้ดังเดิม และได้ใช้ประกอบศาสนกิจมาจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อศาสนิกชนชาวซิกข์มีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ จึงต่างก็แยกย้ายไปประกอบกิจการค้าขายตามหัวเมืองต่าง ๆ อย่างมีสิทธิเสรีภาพยิ่ง และทุกแห่งที่ศาสนิกชนชาวซิกข์ที่เป็นสาขาของสมาคมอยู่ 17 แห่ง คือ ศาสนสถานสมาคมศรีคุรุสิงห์สภา (ศูนย์รวมซิกข์ศาสนิกชนในประเทศไทย) กรุงเทพฯ และตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ อีก 16 แห่ง คือ จังหวัดนครสวรรค์ ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย นครราชสีมา ขอนแก่น อุรธานี นครพนม อุบลราชธานี ชลบุรี (พัทยา) ภูเก็ต ตรัง สงขลา (อำเภอเมืองฯ) สงขลา (อำเภอหาดใหญ่) ยะลา และจังหวัดปัตตานี

ในปี พ.ศ. 2525 มีศาสนิกชนชาวซิกข์อยู่ในประเทศประมาณสองหมื่นคน ทุกคนต่างมุ่งประกอบสัมมาอาชีพอยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภารแห่งพระมหากษัตริย์ไทย ด้วยความมั่งคั่งสุขสงบทั้งกายและใจ โดยทั่วหน้า

สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา (ศูนย์รวมซิกข์ศาสนิกชนในประเทศไทย) ได้อบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ดีมีศีลธรรม รู้จักรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ละเว้นจากสิ่งเสพติดทั้งปวง ดำเนินการอุปการะช่วยเหลือเอื้อเฟื้อแผ่ต่อผู้ประสบทุกข์ยากอยู่เสมอ มิได้ขาด

จัดสร้างโรงเรียนซิกข์วิทยา ที่ลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ มีห้องเรียน 40 ห้อง มีนักเรียน 300 คน ทั้งชายและหญิง สอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

จัดสร้างสถานพยาบาล คลินิกน่านักมิชชัน เพื่อเปิดการรักษาพยาบาล มีคนไข้ที่ยากจนเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียเงิน โดยไม่จำกัดชั้น วรรณะ และศาสนา แต่ประการใด

เปิดบริการห้องสมุดน่านัก บริการหนังสือต่าง ๆ ทั้งในภาคภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาปัญจาบี

เปิดสถานสงเคราะห์คนชรา เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจน ขัดสน และขาดแคลนผู้อุปการะ

จัดตั้งมูลนิธิพระศาสดา ครูณานักเทพ เมื่อปี พ.ศ. 2512 นำดอกผลมาสงเคราะห์นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์

ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ กับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมการศาสนา สภากาชาดไทย มูลนิธิเด็กพิการ มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (ในพระบรมราชูปถัมภ์) เพื่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในหมู่นักศาสนิกชนศาสนาต่าง ๆ เชิญชวนให้ชาวซิกข์ออกบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

5. ความสำคัญของศาสนา

ศาสนามีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ คือ

1. ศาสนาทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะทุกศาสนาล้วนมุ่งหวังให้ศาสนิกชนของตนเป็นคนดี และเมื่อศาสนิกชนเป็นคนดีแล้วสังคมก็ย่อมจะปราศจากความเดือดร้อน
2. ศาสนาเป็นบ่อเกิดแห่งธรรมจรรยา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม และหากบุคคลในสังคมประพฤติปฏิบัติตามหลักทางศีลธรรมที่ศาสนานั้น ๆ วางไว้ย่อมทำให้สังคมมีความสุข
3. ศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะศาสนิกชนสามารถดำเนินวิถีชีวิตตามแบบอย่างของพระศาสดา หรือปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา
4. ศาสนาจะช่วยให้มนุษย์ทราบว่ามีสิ่งใดดีชั่ว ถูกผิด ตามมาตรฐานของศาสนานั้น ๆ และทราบถึงผลแห่งการกระทำนั้น ๆ เช่น คำสอน เรื่องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ว่าทำดีได้ดี หรือทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น
5. ศาสนาเป็นแหล่งรวมศิลปวิทยาการ และถ่ายทอดวิทยาการ เนื่องจากจะเป็นแหล่งความรู้ของศาสตร์แขนงต่าง ๆ และถ่ายทอดศาสตร์เหล่านั้นไปสู่มนุษย์ในสังคม ความรู้ทางการแพทย์ ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม การช่าง การดนตรี และหัตถกรรม เป็นต้น
6. ศาสนาเป็นเครื่องส่งเสริมความมั่นคงในการปกครองประเทศ เช่น พระมหากษัตริย์ไทยทรงยึดมั่นและดำเนินนโยบายในการปกครองประเทศด้วยหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ
7. ศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจเมื่อปุถุชนเกิดความทุกข์ร้อนใจ กล่าวคือ เมื่อคนเราเกิดความทุกข์กายและใจก็ย่อมจะหาทางออกให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น และรูปแบบหนึ่งของการแก้ไขปัญหา คือการนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือมาเป็นที่พึ่งทางใจ และนำหลักธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

6. หน้าที่พลเมืองต่อศาสนา

1. ศึกษาหลักธรรมและปฏิบัติตามคำสอนของพระศาสดา ตลอดจนนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม
2. ศึกษาความสำคัญของศาสนาที่มีต่อสังคมไทยและประชาชนชาวไทย โดยให้เห็นคุณค่าของศาสนาที่ตนนับถือ ตลอดจนคุณค่าของศาสนาที่คนอื่น ๆ นับถือ เพื่อนำหลักจริยธรรมในศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศและทำให้สังคมมีความสุข

3. ศึกษา และเข้าร่วมประกอบศาสนพิธีตามโอกาส ซึ่งการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นั้น ไม่ควรขัดต่อความสงบเรียบร้อยของกฎหมายบ้านเมือง ตลอดจนไม่ขัดกับจารีตประเพณี อันดีงามของ สังคมไทยที่สืบทอดกันมา

4. เผยแพร่ศาสนาที่ตนนับถืออยู่ไปยังศาสนิกชนผู้นับถือศาสนาเดียวกัน และศาสนิกชน ต่างศาสนา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา และเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านศาสนา ระหว่างกัน

5. ปกป้องและรักษาศาสนาที่ตนเองนับถือ ตลอดจนสถาบันและองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ มิ ให้ผู้ใดสร้างความเสียหายให้ได้ และหากมีผู้ใดเกิดความเข้าใจผิดในศาสนาที่เรานับถือก็ควรให้ความ กระจ่างและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

6. ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ๆ กล่าวคือ ไม่ดูหมิ่นหลักคำสอน ศาสดา คัมภีร์ ศาสนิกชน และพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนไม่ทำลายรูปเคารพหรือโบราณสถานและ โบราณวัตถุของศาสนาอื่น ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมโลก

7. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมระหว่างศาสนา และศาสนิกชนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และเพื่อประสานความช่วยเหลือกันในอนาคต

8. ช่วยพัฒนาศาสนสถาน เนื่องจากศาสนสถานเป็นที่ประกอบพิธีกรรมและเป็นที่พักอาศัย ของนักบวช ตลอดจนเป็นศูนย์รวมของศิลปวัฒนธรรมของศาสนาต่าง ๆ ดังนั้น ศาสนิกชนที่ดีควรช่วยกัน พัฒนาศาสนสถานของตนให้สะอาดเรียบร้อย และทำนุบำรุงส่วนที่เสียหายให้มีความมั่นคงแข็งแรงต่อไป

ใบงาน
กิจกรรมที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดมนุษย์จึงต้องมีการนับถือศาสนา

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงบอกหลักธรรมความเชื่อของผู้เรียนที่มีต่อศาสนาที่ตนนับถือ

.....

.....

.....

.....

.....

3. จงบอกถึงวิธีปฏิบัติของตนเองตามคำสั่งสอนของศาสนาที่นับถือในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเป็นสุข

.....

.....

.....

.....

.....

4. จงบอกวิธีการทำนุบำรุงเผยแพร์และปกป้องศาสนาที่ตนเองนับถืออยู่

.....

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย.

_____. คู่มือและสื่อการจัดค่ายเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง.(2527). การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ถนัด ม่วงมณี และฐานพร ม่วงมณี.(2553). สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : บริษัทใหญ่ มิเดีย เซ็นเตอร์ จำกัด.

ทิพวรรณ จันทร์ฉาย และคณะ. (2553). สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ลองไลน์เอด จำกัด.

นงลักษณ์ ทองอยู่. (2548). หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบุคคลไทยอนุเคราะห์ไทย.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน.(แจมแอลแคร์ตัน). ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า.

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง. 2549. ครอบครัวยุคใหม่ 1. นครปฐม : สำนักพิมพ์นัยนาประไพ. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552)ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สกสค. ลาดพร้าว.

_____. (2553). สารการพัฒนาสังคม หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นนทบุรี : ไทยพับบลิค เอ็ดดูเคชั่น.

_____. (2552) หน้าที่พลเมือง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สกสค. ลาดพร้าว.

_____. (2552) หน้าที่พลเมือง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สกสค. ลาดพร้าว.

_____. (2552). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

หนังสือพิมพ์มติชน. ฉบับวันศุกร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.

หนังสือพิมพ์มติชน. ฉบับวันจันทร์ที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555. เพียงลงมือปฏิบัติ.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. ฉบับวันพุธที่ 8 กุมภาพันธ์ 2555. อย่าคิดอะไรแบบสมบูรณนิยม.

อนุภาค ธีรสถ. (2528). การวิเคราะห์เชิงสมมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษา อำเภอพิบูลสงคราม จังหวัดอุบลราชธานี. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

<http://th.wikisource.org>.11/07/2555

<http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/3/07/2555>

<http://www.wastsamrong.com/tamma2.htm>.11/07/2555

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน	คอกไธสง	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายประเสริฐ	บุญเรือง	เลขาธิการ กศน.
3. นายชัยยศ	อิมสุวรรณ์	รองเลขาธิการ กศน.
4. นางวาทินี	จันทร์โอกุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
5. นางชุลีพร	ผาดินินนาท	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่ทางการศึกษา
6. นางศุทธิณี	งามเขตต์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

คณะผู้เขียน/เรียบเรียง/บรรณาธิการ

ครั้งที่ 1

1. รองศาสตราจารย์อิมรอน	มะลูติม	ข้าราชการบำนาญ
2. นางวาทินี	จันทร์โอกุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
3. นางชุลีพร	ผาดินินนาท	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่ทางการศึกษา
4. นางอัญชลี	ธรรมะวิธิกุล	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
5. นางสาวโสมอุษา	เลียงถนอม	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง
6. นายสมชัย	ไทยสงวนวรกุล	ข้าราชการบำนาญ
7. นายสมทบ	กรดเต็ม	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดพัทลุง
8. นายอรัญ	กงนวลใย	ผู้อำนวยการสถาบัน กศน.ภาคใต้
9. นายประยุทธ	หลักคำ	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
10. นางสาวรัชฎญลักษณ์	ศรีจันทร์วิโรฒ	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ครั้งที่ 2

1. นายสุรพงษ์	ไชยวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดนครสวรรค์
2. นายเกรียงไกร	ซิมเจริญ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพระสมุทรเจดีย์
จังหวัดสมุทรปราการ
3. นายสมมาตร	กงเรือง	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
4. นางจุฑามาศ	วงษ์ศิริ	สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่

ครั้งที่ 3

1. นางชุลีพร	ผาดินินนาท	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่ทางการศึกษา
2. นายพีระชัย	มาลินีกุล	สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
3. นางพรทิพย์	เอื้อประเสริฐ	สถาบัน กศน.ภาคกลาง
4. น.ส.อนงค์	เชื่อนนท์	กศน.เขตบางเขน

คณะจัดทำรูปเล่ม/ออกแบบปก

1. นายสุรพงษ์	มันมะโน	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
2. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
3. นางสาววรรณพร	ปัทมานนท์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
4. นางสาวสุกลาง	เพชรสว่าง	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
5. นางสาวฐิติมา	วงศ์บัณฑิต	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
6. นางสาวเพชรินทร์	เหลืองจิตวัฒนา	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
7. นางสาวอลิศรา	บ้านชี	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน